

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗМІСТУ ОСВІТИ
АКАДЕМІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

Затверджую:

Директор Інституту інноваційних
технологій і змісту освіти

/ О. А. Удод /

“ 16 ” травня 2011 року

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

*“МЕДІАОСВІТА (МЕДІАГРАМОТНІСТЬ)”
(ДЛЯ СЛУХАЧІВ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ)*

Київ 2011

Розробники: Левківський К.М., Іванов В.Ф.,
Даниленко В.І., Мележик В.П.
Волошенюк О.В., Мороз В. (Тема 11. Нові медіа у
світлі сучасних процесів в журналістиці),
Кульчинська Л. (Тема 10. Теорії впливу медіа),
Почепцов Г.Г. (Тема 9. Маніпулятивні можливості
медіа)

Рецензенти: Покроєва Л.Д.
Лисянська Т.М.

Для використання в навчальному процесі курсів підвищення кваліфікації вчителів загальноосвітніх шкіл, обласних закладів післядипломної педагогічної освіти

Програма ухвалена секцією післядипломної педагогічної освіти Науково-методичної комісії галузі знань “Педагогічна освіта” Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України
Протокол від “ 16 ” травня 2011 року № 3

Інститут інноваційних технологій та змісту освіти і Академія Української Преси висловлюють подяку організаціям, представники яких взяли участь в обговоренні програми за висловлені зауваження та доповнення, а саме: Асоціації видавців періодичної преси, ГО «Телекритика», Інтерньюз Нетворк в Україні – Проекту У-медіа, Інтерньюз-України, Офісу Координатора ОБСЄ в Україні, Національний Спілці Кінематографістів України, Міжнародному фонду «Відродження», USAID, Фундації «Суспільність».

DIE HERAUSGABE DES BUCHES WURDE UNTERSTÜTZT VOM
DE ВИДАННЯ ЗДІЙСНЕНЕ ЗА ПІДТРИМКИ
ÜBERSETZUNGSPROGRAMM DES GOETHE-INSTITUT KIEV
ПРОГРАМИ ПЕРЕКЛАДІВ ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ І
UND DER INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION
МІЖНАРОДНОГО ФОНДУ "ВІДРОДЖЕННЯ"

Видано за сприяння Міжнародного фонду «Відродження»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальна культура суспільства, громадські тенденції, професійна підготовка фахівців безпосередньо пов'язані з проблемами охорони та захисту суспільної моралі, вирішення яких можливе на підґрунті формування та поширення в Україні основ медіаграмотності.

Зазначене цілком узгоджується із Грюнвальдською декларацією з медіаосвіти (1982), резолюцією ЮНЕСКО (1989) щодо розвитку критичної медіаосвіти, Віденською конференцією «Освіта для медіа та цифрового століття», Севільською конференцією «Медіаосвіта молоді», Резолюцією Європарламенту щодо медіаграмотності у світі цифрових технологій, Комюніке Єврокомісії «Європейський підхід до медіаграмотності у світі цифрових технологій», а також з низкою інших документів, затверджених Євросоюзом та ООН, в яких наголошується, що медіаграмотність є базовим елементом політики у сфері споживання аудіовізуальної інформації, основою обізнаності у питаннях інтелектуальних прав людини, необхідною умовою задля залучення громадян до участі у демократичному житті, дієвим фактором міжкультурного діалогу.

Стаття 34 Конституції України визначає «Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір. Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошення інформації, одержаної конфіденційно або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя».

Сучасний світ, облаштований екранами різного формату і призначення, мимоволі людства перетворив його на величезну аудиторію, що підпорядкована аудіовізуальній інформації.

Дійсно, бурхливий розвиток електронних технологій, широке упровадження інтерактивних систем комунікації, навчальних програм

у мультимедійних технологіях забезпечило вторгнення в суспільство недоступного раніше потоку аудіовізуальної інформації від масової теле-, кіно-, іншої відеопродукції до електронних мереж Інтернет. Це спричинило помітні трансформації у сфері культури, як позитивні, так і негативні, майже повну зміну матриць свідомості, ціннісних систем і мислення, сприйняття оточуючого світу. Зазначене повною мірою стосується також підростаючого покоління – учнів загальноосвітніх шкіл, студентів вищих навчальних закладів, молоді. Адже, не таємниця, що людина, майже з перших хвилин свідомого життя опиняється в епіцентрі медіаполя. Саме тому суспільство повинно мати право отримувати правдиву інформацію про себе і про все те, що може вплинути на нього. Отже основне завдання курсу «Медіаосвіта (медіаграмотність)» полягає у створенні механізму формування громадської думки щодо конкретних категорій – сутності, явищ, дійсності, понять, ідей тощо. Адже, на жаль, непоодинокі випадки, коли в друківаних та аудіо- і відеозасобах інформації є маніпуляція свідомістю громадян та пропаганда, що є неприпустимим. Створення ефективного механізму критичного осмислення і корегування інформації, отриманої через ЗМІ, відпрацювання особистісної системи ціннісних орієнтацій та формування умінь інтерпретувати інформацію, розуміти її суть, адресну спрямованість, мету інформування, викриття прихованого значення мають усунути негативний вплив на свідомість громадян, особливо учнівської та студентської молоді.

Варто враховувати і ту обставину, що мас-медіа мають відігравати також роль потужного культурного інтегратора, виконувати виховні функції, диктувати норми поведінки особи в суспільстві, ставлення її до інших людей, зберігати культурні традиції.

Формування аудіовізуальної грамотності надає додаткові можливості щодо самореалізації і соціалізації молоді, викоренення девіантної та делінквентної поведінки її через практично-орієнтовану творчість у сфері аудіовізуальних мистецтв.

Принципи сприйняття друкованої інформації, започатковані ще німецьким винахідником книгодрукування Йоганном Гутенбергом (середина 15 ст.), який надрукував так звану 42-рядкову Біблію – перше друковане видання в Європі, що визнане шедевром раннього друкування.

На жаль, сьогодні ми спостерігаємо кризу читання. Кінематограф, телебачення, відео, радіо, окремі друковані засоби масової інформації, нав'язлива реклама дедалі загострюють ситуацію інформаційного вибуху, руйнують екологію аудіовізуального середовища, до існування у якому приречені майже усі жителі планети.

Саме тому на часі є започаткування медіаосвіти, яка у майбутньому повинна стати компонентом загальної освіти, невід'ємною частиною навчальних програм всіх ступенів.

Медіаосвіта педагогічних працівників відкриває можливості інтенсивного впровадження основ аудіовізуальної грамотності в загальноосвітніх навчальних закладах.

Таким чином, запровадження в закладах освіти навчальної дисципліни «Медіаосвіта (медіаграмотність)» потребує, в першу чергу, навчально-методичного забезпечення, розроблення навчальних програм, відповідної навчально-методичної літератури.

Фахівці спеціалізованих вищих навчальних закладів можуть удосконалювати навчальні плани і програми, проводити семінари-тренінги, вести науково-методичну роботу з медіаосвіти (медіаграмотності).

Консультативно-методична робота зазначених фахівців у регіонах щодо ознайомлення педагогів з вітчизняними медіаосвітніми моделями та аналогічними розробками фахівців інших країн сприятиме реалізації програм аудіовізуальної грамотності учнів загальноосвітніх шкіл та студентів вищих навчальних закладів.

Навчальна програма «Медіаосвіта (медіаграмотність)» розроблена за рекомендаціями Академії педагогічних наук України, Міністерства культури і туризму України, Академії мистецтв України.

Навчальною програмою, обсяг якої розраховано на один національний кредит (54 години), передбачається вивчення слухачами курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників та студентами вищих педагогічних навчальних закладів теоретичного матеріалу, проведення семінарських і практичних занять та написання реферату.

Підсумковий контроль – залік.

Важлива роль у формування основ медіапедагогіки та аудіовізуальної грамотності учнівської та студентської молоді має бути відведена обласним інститутам післядипломної педагогічної освіти.

На курсах підвищення кваліфікації педагогічних працівників загальноосвітніх шкіл доцільно передбачити надання таких освітніх послуг як формування аудіовізуальної грамотності з розробкою відповідних навчально-тематичних планів та програм підвищення кваліфікації.

Розроблена навчальна програма “Медіаосвіта (медіаграмотність)” може бути реалізована в вигляді окремих модулів в навчальних програмах освітньої діяльності курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів всіх категорій, що уже запроваджені в навчальний процес закладів післядипломної педагогічної освіти.

Особливої ваги це питання набуває для підвищення кваліфікації вчителів загальноосвітніх шкільних предметів (див. Перелік навчальних програм курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників Комунального вищого навчального закладу “Харківська академія неперервної освіти”). Зазначені навчальні програми погоджені в Інституті інноваційних технологій і змісту освіти та затверджені Департаментом вищої освіти Міністерства освіти і науки України 17 листопада 2010 року (Додаток 1).

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

В навчальній програмі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

- ☞ **Аутизм** – патологічна замкнутість, відгородженість від реальної дійсності з утратою інтересу до спілкування, природних емоційних реакцій.
- ☞ **Мас-медіа, медіа** – засоби масової інформації (радіо, телебачення, преса, кіно, фотографія, відео, мультимедійні комп’ютерні системи, Інтернет).
- ☞ **Аудіовізуальна інформація** – інформація, що одночасно сприймається слухом і зором.
- ☞ **Аудіоінформація** – інформація, що сприймається особою слуховими органами.
- ☞ **Візуальна інформація** – інформація, що сприймається особою органами зору.
- ☞ **Девіації** – соціальна поведінка, яка відхиляється від тієї, що вважається нормальною чи соціально прийнятною у суспільстві або в соціальному контексті.
- ☞ **Соціальна інформація** – відомості про процеси функціонування особи і суспільства, а також все те, що може вплинути на ці процеси.

- ☞ **Медіаграмотність** – частина медіаосвіти, що дозволяє споживачам критично аналізувати медіаповідомлення з тим, щоб бачити там пропаганду, цензуру, односторонність в новинах і програмах суспільного інтересу, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують, причини таких дій, а також розуміти структурні елементи, які впливають на інформацію (власник медіа, модель фінансування, політичні уподобання тощо).
- ☞ **Суспільна мораль** – система етичних норм, правил поведінки, що склалися у суспільстві на основі традиційних духовних і культурних цінностей, уявлень про добро, честь, гідність, громадський обов'язок, совість, справедливість.
- ☞ **Медіакультура** – сукупність духовних цінностей, створених інформаційно-комунікаційними засобами, що функціонують у суспільстві, щодо елементів культури комунікації, пошуку, збирання, виробництва і передачі інформації, а також культури її сприймання соціальними групами та соціумом у цілому.
- ☞ **Медіакультура особи** – здатність особи ефективно взаємодіяти з мас-медіа, адекватно поводитися в інформаційному середовищі.
- ☞ **Медіапедагогіка** – сукупність педагогічних концепцій, теорій, технологій і методик, які базуються на комплексному застосуванні медіа і є специфічним напрямом педагогіки з такими складовими як медіа дидактика (проблеми, роль, функції, і значення медіа в навчанні) і медіа виховання (проблеми медіа використання медіаресурсів і пропозицій).
- ☞ **Медіадидактика** – частина педагогіки, що займається питаннями застосування медіа в навчальному процесі, розробкою інформаційно-освітніх технологій, особливостями дистанційного навчання, розробкою й апробацією нових дидактичних мультимедіа (електронних навчальних посібників, програм, підручників тощо).
- ☞ **Медіавиховання** – формування світоглядних позицій, інтересів, потреб, ідеалів, мотивів, ціннісних орієнтацій, свідомості, пере-

конань, суджень, а також конкретних рис характеру, моделі поведінки та культури поведінки засобами масової інформації.

- ☞ **Медіакомпетентність** – розуміння видів медіа та їх впливу людину і суспільство.
- ☞ **Медіакомпетенція** – вміння користуватися різними медіатехнологіями, вести пошук необхідної інформації, робити правильний вибір її та створювати медіапродукти.
- ☞ **Медіаосвіта** – формування медіаграмотності на матеріалах та за допомогою засобів масової інформації, кінцева мета якої критичне сприйняття медіаповідомлень.
- ☞ **Медіаосвітні технології** – методично-організаційні засоби навчального процесу з використанням періодичних видань, радіо, телебачення, кіно, а також програмно-апаратних засобів і пристроїв, що забезпечують операції збирання, оброблення, накопичення, збереження й передавання інформації.

КОМПЕТЕНЦІЇ ФАХІВЦЯ З ПИТАНЬ МЕДІАОСВІТИ (МЕДІАГРАМОТНОСТІ)

У професійній діяльності особа, яка опанувала теоретичний матеріал програми і набула відповідних компетентностей повинна уміти:

- ✓ виявляти маніпулятивний контент медіа;
- ✓ використовувати міжнародні, законодавчі, нормативно – правові документи адаптації учнів загальноосвітніх шкіл та студентів вищих навчальних закладів до сучасних соціально-економічних умов в суспільстві;
- ✓ здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації, готувати рецензії;
- ✓ оцінювати зміст, форму і стиль аудіовізуальної та друкованої інформації;
- ✓ застосовувати раціональні методи пошуку, відбору, систематизації та використання аудіовізуальної та друкованої інформації;
- ✓ здійснювати перевірку та класифікацію джерел інформації;
- ✓ аналізувати явища і процеси в соціально-економічному житті суспільства в минулому та сучасному вимірах;
- ✓ давати оцінку культурно-історичному розвитку суспільства, його культурному і духовному надбанню;
- ✓ в професійній діяльності використовувати комп'ютерні програми навчання, програму Intel@ «Навчання для майбутнього», навчальні ресурси глобальної мережі Internet;
- ✓ використовувати спеціальні комп'ютерні програми, системи віртуальної реальності;

- ✓ поєднувати традиційні методи навчання з мультимедійними засобами подачі інформації, засобами масової інформації;
- ✓ використовувати в навчально-виховному процесі приклади негативних соціальних тенденцій, що створюють засоби масової інформації (пониження рівня моральних і духовних потреб молоді, створення негативних ідеалів і кумирів, героїв тощо);
- ✓ запроваджувати в навчально-виховному процесі інноваційні технології навчання, створювати єдиний інформаційний простір (інтерактивність, комунікативність, мультимедійність, індивідуалізація тощо);
- ✓ використовувати аудіовізуальну інформацію для сприйняття світу та взаємодії з соціумом;
- ✓ характеризувати соціальну інформацію за такими ознаками, як доступність, кількість, цінність, зміст, об'єктивність, адекватність, достовірність, точність, оперативність, надійність та ін.;
- ✓ залучати старше покоління, громадські організації, батьків учнівської молоді до формування морально-етичних орієнтирів, навчання її правильно орієнтуватися у пропозиціях сучасних масмедіа, формування власної думки;
- ✓ розпізнавати гіперболізовані ознаки медіаповідомлень та пояснювати мету їх демонстрування;
- ✓ орієнтуватися в сучасному медіапросторі, розуміти основні принципи функціонування різних видів масової інформації;
- ✓ розрізняти інформацію за рівнем впливу на особистість, аналізувати й оцінювати медіаповідомлення;
- ✓ розшифровувати та використовувати заковану в медіаповідомленнях інформацію;
- ✓ розрізняти та застосовувати методи організації професійної діяльності вчителя з використанням технології мультимедіа;
- ✓ збирати, обробляти, зберігати та передавати інформацію з урахуванням пріоритетів професійної діяльності вчителя;
- ✓ самостійно створювати медіапроекти в галузі професійної діяльності вчителя.

КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО НАБУТІ ОСОБОЮ ПІСЛЯ ОПАНУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ КУРСУ

Після опанування теоретичного матеріалу курсу з питань медіаосвіти (медіаграмотності) особи, які навчаються, повинні

ЗНАТИ:

- ✓ законодавчі та нормативно-правові акти щодо адаптації учнів загальноосвітніх шкіл та студентів вищих навчальних закладів до сучасних соціально-економічних умов суспільства;
- ✓ державну політику щодо молодіжних громадських організацій стосовно питань соціальної адаптації; становлення та розвитку молоді, сприяння зайнятості молоді в соціально-економічному секторі;
- ✓ роль медіа в формуванні полікультурної картини світу;
- ✓ педагогічні аспекти аудіовізуальної грамотності;
- ✓ функції і класифікацію засобів масової інформації по способу передачі інформації і по каналам сприйняття;
- ✓ негативні тенденції, що створюють засоби масової інформації (дезорієнтація особистості, крайній негативізм, надлишковий оптимізм тощо);
- ✓ соціальні аспекти девіації як форми соціальної дезадаптації;
- ✓ методологічні аспекти медіапедагогіки і основ аудіовізуальної грамотності;

- ✓ особливості використання медіаінформації слухачами курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників, студентами вищих навчальних закладів та учнями загальноосвітніх шкіл, мультимедійність та психолого-педагогічні умови сприйняття і засвоєння навчального матеріалу;
- ✓ принципи, засоби, методи збору, систематизації, узагальнення і використання аудіовізуальної та друкованої інформації;
- ✓ роль комп'ютера в активізації пізнавальної діяльності учнів загальноосвітніх шкіл та студентів вищих навчальних;
- ✓ спеціалізовані комп'ютерні програми та системи віртуальної реальності;
- ✓ позитивні та негативні наслідки застосування медіатехнологій навчання;
- ✓ організаційно-методичні та психолого-педагогічні аспекти формування основ аудіовізуальної грамотності слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників, студентів вищих навчальних та учнів загальноосвітніх шкіл;
- ✓ принципи маніпулювання свідомістю споживачів аудіовізуальної інформації;
- ✓ спецмедіапроекти, елементи навіювання в засобах масової інформації, їх шкідливі наслідки та прояви в суспільстві;
- ✓ роль медіа в навчально-виховному процесі закладів післядипломної педагогічної освіти загальноосвітніх і вищих навчальних закладів;
- ✓ види комп'ютерних програм навчання, програму Intel@ «Навчання для майбутнього»;
- ✓ принципи формування адаптаційного середовища для учнівської та студентської молоді, світоглядних позицій;
- ✓ навчальні ресурси глобальної мережі Internet;

- ✓ сутність політичних, правових, трудових, патріотичних, моральних, релігійних, естетичних, філософських поглядів сучасної молоді;
- ✓ сутність медіакомпетенцій педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- ✓ сучасну парадигму освіти і роль вчителя в інноваційному інформаційному просторі;
- ✓ дидактичний і виховний потенціал медіа (інтерактивність, комунікативність, мультимедійність, індивідуалізація тощо);
- ✓ засоби створення середовища для культурного і духовного зростання учнівської і студентської молоді, для її соціальної адаптації;
- ✓ сутність соціальної інформації і її вплив на формування адаптаційного середовища молоді;
- ✓ соціальні аспекти девіації як форми соціальної дезадаптації учнівської і студентської молоді;
- ✓ правила культури спілкування в інформаційному суспільстві та методи захисту від можливих негативних впливів у процесі масової комунікації.

ЦІЛІ І ЗАДАЧІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Головним завданням медіаосвіти (медіаграмотності) педагогічних, науково-педагогічних працівників є підготовка учнівської та студентської молоді до життя в сучасних інформаційних умовах на основі аудіовізуальної грамотності, розвиток навичок з розуміння та усвідомлення наслідків впливу різних видів медіа на психіку особистості та суспільства в цілому.

Підготувати підростаюче покоління до свідомого існування у медіасередовищі та органічної інтеграції в медіакультуру через формування критичного відношення до аудіовізуального продукту, перетворення учнівської і студентської молоді як споживачів аудіовізуального продукту у свідомих і творчих користувачів мас-медіа, вироблення імунітету до маніпулятивної дії екрану, створення умов інформаційної безпеки для свідомих громадян суспільства неможливо без опанування педагогічними і науково-педагогічними працівниками основ медіапедагогіки та медіаосвіти (медіаграмотності).

Вирішення саме цих завдань і буде запорукою свідомого спілкування з мас-медіа, дасть можливість критично оцінювати як інформацію, так і норму поведінки особи в суспільстві.

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх педагогічних і науково-педагогічних працівників певних знань і умінь з основ медіаосвіти медіапедагогіки та аудіовізуальної грамотності щодо вирішення сучасних медіапедагогічних проблем, розуміння ролі та значення медійного світу в професійному та особистісному ставленні людини.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ✓ вироблення навичок розпізнавання маніпулятивної медіа інформації;
- ✓ формування практичних навичок використання загальноосвітніх медіа продуктів в професійній діяльності педагогічних і науково-

- педагогічних працівників, формування у учнівської та студентської молоді полікультурної картини світу;
- ✓ визначення сутності медіакомпетентності;
 - ✓ розкриття дидактичних, психолого-педагогічних і методичних аспектів застосування медіа в навчанні і вихованні;
 - ✓ вивчення впливу різних медіазасобів на навчання і виховання молоді, можливих наслідків їх негативного впливу.

Вирішення таких проблем сприятиме розвитку особистості та соціальної адаптації учнів загальноосвітніх шкіл та студентів вищих навчальних закладів.

Аудіовізуальні інформаційні технології у сучасному суспільстві поряд з навчальними функціями формують свідомість, керують групами людей.

Особливого значення медіаосвіта та аудіовізуальна грамотність набувають в контексті підготовки учнівської та студентської молоді до взаємодії зі складним інформаційним світом, вільного входження юнацтва та молоді в полікультурний простір, що є складовими професійної підготовки вчителя. Адже саме вчитель є представником сучасної культури в соціумі школярів та студентів. Від рівня його інформаційно-комунікативних знань та вмінь залежить рівень медіакультури учнівської та студентської молоді.

Тому медіаосвіта (медіаграмотність) поряд з педагогікою має дати додаткову освіту учнівській та студентській молоді, яка буде підґрунтям для стійкої психіки і свідомості до несприятливого зовнішнього впливу.

Отже медіаосвіта і основи аудіовізуальної грамотності сприятимуть створенню культурного і духовного адаптаційного середовища.

Навчальною дисципліною «Медіаосвіта (медіаграмотність)» передбачено вивчення вищезазначених проблем у закладах післядипломної педагогічної освіти і вищих педагогічних навчальних закладах.

Розробка і практична реалізація в навчальному процесі загальноосвітніх шкіл і вищих педагогічних навчальних закладів програм з медіаосвіти і основ аудіовізуальної грамотності стане важливою основою для соціальної адаптації учнівської і студентської молоді до сучасного соціуму.

Навчальна програма «Медіаосвіта (Медіаграмотність)» складається із двох змістовних модулів «Теоретичні основи медіаграмотнос-

ті» і «Практична медіалогія», які можуть вивчатися як в комплексі, так і кожний окремо з додатковою вибірковою частиною іншого змістовного модуля.

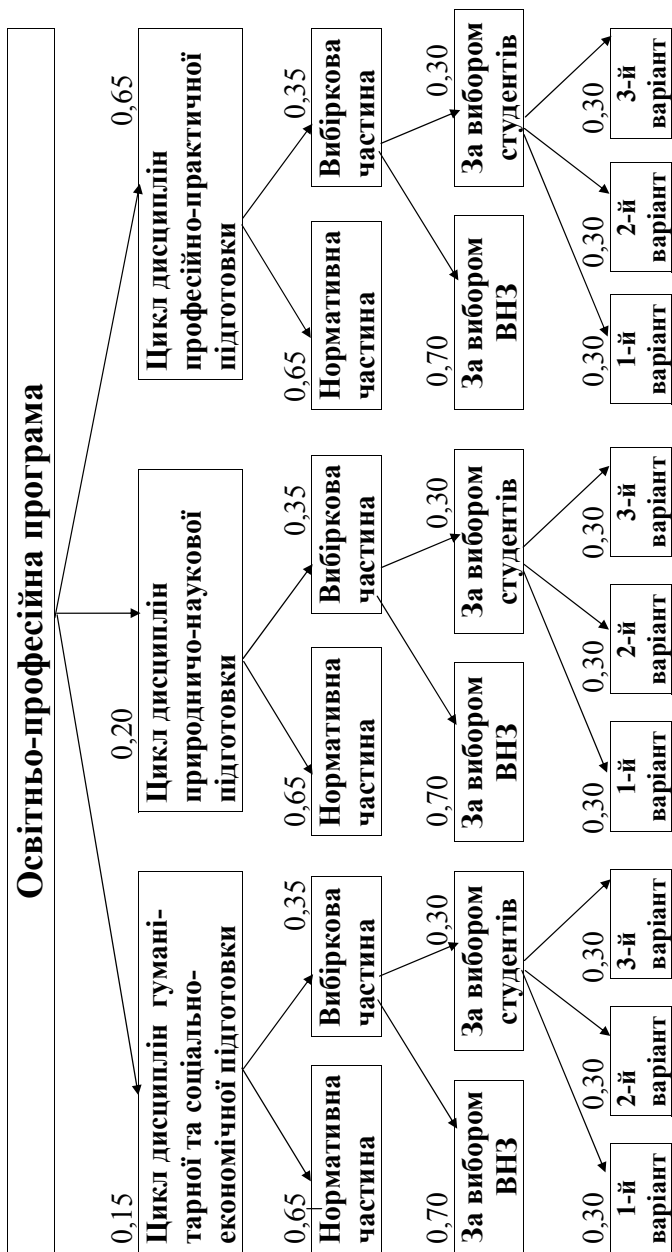
У зв'язку з вищеозначеним окремі теми змістовного модуля «Теоретичні основи медіаграмотності» частково повторюються в окремих темах змістовного модуля «Практична медіалогія». Наприклад, «Стандарти журналістської діяльності» і «Стандарти в медіа», «Сучасні маніпулятивні технології мас-медіа» і «Прихований вплив медіа на свідомість особистості», «Технології підсвідомого впливу мас-медіа» і «Теорії впливу медіа», тощо.

Таке часткове по змісту дублювання окремої тематики змістовних модулів навчальної програми та розподіл її на нормативну і вибірку частину створює гнучку технологію розробки навчальних і навчально-методичних планів підвищення кваліфікації педагогічних працівників загальноосвітніх шкіл всіх категорій (див. Додаток 1 до листа Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти») та викладачів вищих педагогічних навчальних закладів.

При розподілі навчальної програми «Медіаосвіта (Медіаграмотність)» на нормативну і вибірку частини, а останню за вибором вищого навчального закладу та за вибором слухача, можна користуватися інфографікою, що розроблена в Інституті інформаційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (див. Інфографіку).

Мележик В.П.

Інфографіка розподілу ОПП підготовки фахівців

(ДОДАТОК)

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ “МЕДІАОСВІТА (МЕДІАГРАМОТНІСТЬ)”
ОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ – 54 ГОД. 1,5 КРЕДИТА ECTS)
(ОРІЄНТОВНИЙ)***

№/№ п/п	Стислий зміст змістових модулів (розділи, теми програми)	Обсяг годин				
		Лекції	Семі- нарські	Всього ауди- торних	Само- стійна робота	Всього
1	2	3	4	5	6	7
1.	Теоретичні основи медіаграмотності Медіаосвіта (медіаграмотність) як навчальна дисци- пліна вищого навчального закладу та закладу після- дипломної освіти. Місце медіаосвіти (медіаграмотності) в процесі під- готовки педагогічних і науково-педагогічних праців- ників.	2		2		2

1	2	3	4	5	6	7
2	<p>Основні етапи формування медіаосвіти (медіаграмотності). Медіаосвітні проекти ЮНЕСКО та Ради Європи.</p> <p>Стан та перспективи впровадження медіаграмотності в освітню діяльність вищих навчальних закладів та закладів післядипломної педагогічної освіти.</p>	2		2		2
3	<p>Свобода творчості та її соціальні виміри. Економічні та фізичні загрози свободи мас-медіа. Судове та адміністративне переслідування. Захист честі і гідності суб'єктів мас-медіа.</p>	1		1		1
4	<p>Нормативно-правові засади журналістських стандартів. Декларація принципів поведінки журналістів. Етичний кодекс українського журналіста. Кодекс професійної етики. Журналістські стандарти західних демократій</p>	1		1		1
5	<p>Традиційна та діалектична логіка освоєння. Закони традиційної логіки освоєння. Методи експлікації логічних зв'язків та об'єктивної діагностики медіа-тексту.</p>	2		3		4

1	2	3	4	5	6	7
6	<p>Сучасна екранна культура та аудіовізуальна грамотність</p> <p>Кіноосвіта – як складова і історичний попередник медіаосвіти. Історія становлення зарубіжної та вітчизняної кіноосвіти. Кіновиховання і кіноосвіта. Кіноосвіта в навчальному процесі. Поняття «аудіовізуальної грамотності» як здатності критично сприймати аудіо-, відео матеріали.</p>	2		4		6
7	<p>Медіаграмотність і розвиток критичного мислення. Технологія критичного мислення в українській педагогіці. Захист від маніпулятивного впливу медіа. Основні риси критичного мислення. Використання сучасних досягнень для маніпулятивних технологій в мас-медіа. Профілактика сучасних маніпулятивних технологій мас-медіа. Реалізація технологій підвладного впливу, порушення стандартів щодо захисту суспільної моралі. Методи опитування та створення штучних рейтингів.</p>	1		1		1
8	<p>Методи контексної комунікації “Рейтинг технологій”, відволікання об’єктивного підходу, історичних аналогій, “навішування ярликів і епітетів”, семантичного маніпулювання.</p>	1		1		3

1	2	3	4	5	6	7
9	<p>Стандарти журналістської діяльності. Суспільний обов'язок мас-медіа. Незалежність мас-медіа від держави, крупних монополій. Узагальнені стандарти Європейської журналістської спільноти. Незалежність діяльності журналіста. Відповідальність журналіста перед суспільством.</p>	1		1		2
	Всього	13		16		
10	<p>Практична медіалогія Законодавчі та нормативно-правові акти щодо адаптації молоді до соціально-економічних умов суспільства. Право громадян України на інформацію. Правові основи інформаційної діяльності. Міжнародні акти: Декларація прав людини, Конвенція про права дитини. Нормативно-правові акти України. Закон України "Про інформацію" як чинник, що закріплює право особи на інформацію в усіх сферах суспільного життя. Закони України "Про доступ до публічної інформації", "Про захист суспільної моралі". Історичні витоки щодо принципів правильного сприйняття друкованої інформації щодо формування громадської думки.</p>	1		1		1

1	2	3	4	5	6	7
11	<p>Роль медіа в формуванні полікультурної картини світу.</p> <p>Вплив медіа на вікові категорії освіти, які навчаються: педагогічні і науково-педагогічні працівники, студенти вищих навчальних закладів, учні загальноосвітніх шкіл.</p> <p>Педагогічні аспекти медіаграмотності.</p> <p>Засоби масової інформациі та їх класифікація по способу передачі інформациі.</p> <p>Педагогічні критерії медіа щодо використання інформациі.</p> <p>Латентні функції медіа. Прихований вплив медіа на свідомість особистості.</p>	1		2		2
12	<p>Негативні соціальні тенденції, що створюють засоби масової інформациі.</p> <p>Дезорієнтація особистості як підґрунтя формування фобій. Патологічна залежність від медіажанрів. Рекламні та PR-акції в засобах масової інформациі. Гіперболізовані ознаки медіаповідомлень.</p> <p>Створення кумирів, негативних ідеалів та інше.</p>	1		2		

1	2	3	4	5	6	7
13	<p>Медіаосвіта (медіаграмотність) як психолого-педагогічна складова підготовки педагогічних і науково-педагогічних працівників. Психолого-педагогічні аспекти застосування засобів масової інформації в освітній галузі. Роль педагога в реалізації систем навчання. Поняття “медіаосвіта (медіаграмотність)” (media education), “медіапедагогіка”, “аудіовізуальна грамотність”. Роль навчальних і розважальних програм, каналів телебачення України як чинників морального виховання особистості.</p>	2		3		6
14	<p>Можливості засобів масової інформації і їх використання в освітній діяльності закладів післядипломної освіти, вищих педагогічних навчальних закладів. Організаційно-методичні аспекти формування основ медіаграмотності педагогічних і науково-педагогічних працівників. Розвиток критичного мислення і умінь розуміти сутність повідомлень. Маніпулювання свідомістю. Інформація на замовлення. Відеопроєкти і аудіопрограми. Спецмедіапроєкти. Елементи навіювання та їх наслідки і прояви в суспільстві.</p>	2		3		6

1	2	3	4	5	6	7
15	<p>Медіа в навчально-виховному процесі вищих педагогічних навчальних закладів та закладів післядипломної педагогічної освіти.</p> <p>Роль медіа в формуванні адаптаційного середовища для студентської та учнівської молоді. Формування світоглядних позицій. Політичні, правові, трудові, патріотичні, моральні, релігійні, естетичні, філософські погляди.</p> <p>Роль батьків у формуванні морально-етичних орієнтирів. Ін'єкційний характер медіаосвіти як запобіжна ланка від шкідливих впливів медіа.</p>	2		3		4
16	<p>Медіакомпетенція педагогічних і науково-педагогічних працівників.</p> <p>Поняття “медіакомпетенція” та її основні ознаки і показники.</p> <p>Вчитель, викладач як основний фігурант інформатизації в освіті.</p> <p>Дидактичний і виховний потенціал медіа (інтерактивність, комунікативність, мультимедійність, індивідуалізація навчання).</p> <p>Медіакомпетенція як засіб створення середовища для соціальної адаптації учнівської і студентської мови.</p>	2		2		2

1	2	3	4	5	6	7
17	<p>Стандарти в медіа Достовірність (як відповідність дійсності). Баланс думок (в тому числі і через право заключного коментара, баланс синхронів, контекст висловлювань). Викремлення фактів від коментарів, своєчасність (як поєднання оперативності з актуальністю). Повнота (як представлення всієї вагомості інформації з теми, так і присутність бек-граунду). Точність (ознаки перевірки інформації та діючих осіб). Права субкультур. Обов'язковість посилань на джерело (і тому числі первинність та вторинність джерел). Не застосування мови ворожості, толерантність. Дотримання права людини на приватне життя</p>	1		1		2
18	<p>Маніпулятивні можливості медіа Об'єктивні і суб'єктивні причини викривлення інформаційного простору. Маніпулятивні засоби в телевізійних новинах. Маніпулятивний потенціал телевізійних політичних ток-шоу. Маніпулятивний потенціал Інтернету. Риторичний інструментарій маніпуляції. Маніпулятивний інструментарій виборчих технологій. Нові професії по роботі з інформаційним простором, які задіяні в сфері маніпуляцій.</p>	1		2		3

1	2	3	4	5	6	7
19	<p>Теорії впливу медіа Теорії впливу медіа. Концепція сильних впливів медіа. Концепція «обмежених впливів». Ключові поняття медіа-теорії. Медіа як система репрезентацій. Політика репрезентації. Стратегії та режими репрезентації. Дискурсивні стратегії медіа. Методологія дискурсу-аналізу.</p> <p>Парадигма телебачення. Телебачення як інструмент конструювання соціальної дійсності. Медіа-спектаклі. Медіа-події. Медіатизація політики. Конструювання телеглядача. Новини як конструювання реальності. Виробництво значення/ідеології в рекламі</p>	1		1		2
	Всього	14		20		30
	Разом	27		36		54

* В навчально-тематичні плани освітньої діяльності курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів післядипломної педагогічної освіти можуть бути включені додаткові змістовні модулі як за рахунок скорочення обсягу годин певних змістовних модулів так і за рахунок певного їх вилучення, враховуючи пропозиції та побажання осіб, яким заклад надає освітні послуги.

При використанні навчальної програм в освітній діяльності вищих педагогічних навчальних закладів до її змісту додатково можуть бути включені розділи, вивчення яких є актуальними для даного регіону, області, міста, сільської місцевості або окремого вищого навчального закладу.

По окремим темам змістовних модулів програми може бути заплановане проведення семінарських, практичних і лабораторних занять (за умови наявності необхідної лабораторної бази), обсяг годин на які визначає вищий навчальний заклад з урахуванням побажань слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Тому обсяг годин на проведення, семінарських, практичних та лабораторних занять і самостійної роботи по окремим темам в навчальному плані і орієнтовному навчально-методичному плані не зазначено.

ДОДАТОК 2

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ
З МЕДІАОСВІТИ (МЕДІАГРАМОТНОСТІ)
(ОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ)**

Назва модуліє плану	Змістовна частина модуліє плану	Обсяг годин					Всього годин
		аудиторних				Самостійна робота	
		лекцій	практичні	семінарські	всього аудиторних		
А	1. Нормативна частина модуля						
	1.1. Філософські основи сучасної освіти	4			4		4
	1.2. Законодавчі та нормативно-правові акти щодо забезпечення освітньої галузі	2			2		2

Суспільно-гуманітарний	1.3. Організаційно-методичні засади навчального процесу загальноосвітніх навчальних закладів в умовах переходу їх на 11-ти річний термін навчання	10				10			10	
	Разом год. нормативної частини модуля	16				16			16	
	Вибіркова частина модуля									
	В	1.4. За вибором закладу	5				5			5
		1.5. За вибором слухача	3				3			3
		Разом год. вибіркової частини модуля	8				8			8
	Всього годин модуля									
	2. Нормативна частина модуля									
	А	2.1. Теоретичні основи медіаграмотності педагогічних і науково-педагогічних працівників	10	6			16			16
		2.2. Практична медіалогія	16		4		20			20
Разом год. нормативної частини модуля		26	6	4		36			36	
Вибіркова частина модуля										
В	2.3. За вибором закладу							13	13	
	2.4. За вибором слухача							6	6	
	Разом год. вибіркової частини модуля							18	18	
Всього год. професійного модуля										
		26	6	4		36	18		54	

Діагностико-аналітичний	3. Підсумковий контроль знань слухачів									
	3.1. Настановче заняття	4				4				4
	3.2. Вхідне комплексне діагностування	4				4				4
	3.3. Вихідне комплексне діагностування	4				4				4
	3.4. Захист творчих робіт (рефератів одноосібних розробників та колективних робіт)	6				6				6
Разом год. на діагностико-аналітичний модуль										
Всього годин за модулями										
Поглиблений професійний	4. Спецкурси за вибором слухачів									
	5. Семінари за вибором слухачів									40
	6. Розробка дослідницьких проектів (творчих робіт)									40
	Разом годин на модуль									120
	Всього	68	6	4	4	78	138			216

ДОДАТОК 3

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ
З МЕДІАОСВІТИ (МЕДІАГРАМОТНОСТІ)

Назва модулів плану	Змістова частина модулів навчального плану (теми, розділи програми)	Обсяг годин					Всього годин
		лекції	практичні	семінар-сві	всього аудиторних	Самостійна робота	
А	1. Нормативна частина модуля						
	1.1. Філософські основи сучасної освіти						
	1.1.1. Філософія освіти. Сутність, зміст і сучасна проблематика освіти						
	1.1.2. Соціоніка – наука про типологію особистості та інструмент управління спілкуванням						

Суспільно-гуманітарний	<p>1.1.3. Соціалізація як предметна основа педагогічної соціології</p> <p>1.1.4. Філософська інтерпретація культури, світу цінностей</p> <p>1.2. Законодавчі та нормативно-правові акти щодо забезпечення освітньої галузі</p> <p>1.2.1. Законодавство України про освіту</p> <p>1.2.2. Законодавство з охорони дитинства</p> <p>1.2.3. Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти</p> <p>1.2.4. Нормативне забезпечення охорони праці в закладах освіти</p> <p>1.3. Організаційно-методичні засади навчального процесу в закладах післядипломної педагогічної освіти</p> <p>1.3.1. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах</p> <p>1.3.2. Положення про заклади післядипломної педагогічної освіти АРК, обласні інститути післядипломної педагогічної освіти</p> <p>1.3.3. Положення про організацію навчального процесу у закладах післядипломної педагогічної освіти</p> <p>1.3.4. Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності закладів післядипломної освіти</p>			
------------------------	--	--	--	--

	Разом годин нормативної частини суспільно-гуманітарного модуля плану								
	2. Вибіркова частина								
	2.1. За вибором закладу								
	2.1.1. Державні та галузеві стандарти вищої освіти								
	2.1.2. Стардарты вищої освіти вищих навчальних закладів								
	2.1.3. Організаційні засади профільного навчання учнів загальноосвітніх шкіл за напрямками								
	2.1.4. Організаційно-методичні засади переходу загальноосвітніх шкіл на 11-ти річний термін навчання								
	Разом за вибором закладу								
	2.2. За вибором слухача								
	2.2.1. Основні вимоги до підготовки навчально-методичних матеріалів								
	2.2.2. Використання духовно-творчого потенціалу української традиційної культури у навчально-виховному процесі								
	2.2.3. Громадянська освіта								
	2.2.4. Українознавство як основа національної системи освіти								
	Разом за вибором слухача								
	Всього вибіркової частини								
	Всього годин соціально-гуманітарного модуля навчального плану								

В

					4.5.3. Следмедіапроекти і телевізійні ток-шоу. Елементи навіювання та їх наслідки і прояви у суспільстві				
					4.6. Медіа в навчально-виховному процесі загальноосвітніх і вищих навчальних закладів				
					4.6.1. Соціальна інформація та її основні характеристики. Вплив аудіовізуальної інформації та навчання та виховання молоді				
					4.6.2. Роль медіа у формуванні адаптаційного середовища для учнівської та студентської молоді				
					4.6.3. Роль батьків у формуванні морально-етичних орієнтирів, навчанні молоді. Ін'екційний характер медіа як запобіжна ланка від шкідливих впливів				
					4.7. Медіакомпетенція педагогічних і науково-педагогічних працівників				
					4.7.1. Поняття медіа компетенції та її основні показники				
					4.7.2. Вчитель як осний фігурант інформатизації в освіті. Дидактичний і виховний потенціал медіа				
					4.7.3. Медіакомпетенція як засіб створення середовища для культурного і духовного зростання учнівської та студентської молоді. Відносини між медіа і особистістю, медіа і освітою, медіа і культурою.				
					Разом нормативна частина модуля плану				
					5. Вибіркова частина модуля плану				

Діагностико-аналітичний		А	
5.1. За вибором закладу. Маніпулятивні можливості медіа			
5.1.1. Підвідомий вплив на аудиторію			
5.1.2. Маніпуляції різних видів медіа			
5.1.3. Маніпулятивний інструментарій			
Разом за вибором закладу			
5.2. За вибором слухача. Стандарти в медіа			
5.2.1. Основні стандарти роботи журналіста			
5.2.2. Права аудиторії та їх дотримання			
5.2.3. Права джерел інформації			
Разом за вибором слухача			
5.3. Теорії впливу медіа			
5.3.1. Етап «всесильності» медіа			
5.3.2. Етап «безсилля» медіа			
5.3.3. Етап поміркованого впливу медіа			
Всього вибіркової частини модуля			18
Всього годин професійного модуля плану			54
6. Підсумковий контроль знань слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників			
6.1. Наставочне заняття			
6.1.1. Планування обміну досвідом, вибір тематики для само-стійної роботи			

ЗМІСТОВНА СКЛАДОВА ДІАГНОСТИКО-АНАЛІТИЧНОГО МОДУЛЯ НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНОГО ПЛАНУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ З МЕДІАОСВІТИ (МЕДІАГРАМОТНОСТІ)

В діагностико-аналітичному модулі передбачено комплекс заходів щодо підсумкового контролю знань слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників з медіаосвіти (медіаграмотності), а саме:

- ✓ настановче організаційне методичне заняття;
- ✓ вхідне комплексне діагностування;
- ✓ захист творчих робіт одноосібних авторів;
- ✓ захист творчих робіт авторських колективів (група слухачів: дві – чотири особи);
- ✓ загальні вимоги щодо оцінки рівня підготовки слухачів курсів підвищення кваліфікації.

Настановче заняття повинно мати інструктивно-методичний характер, на якому обговорюється питання поділу аудиторних форм роботи (лекції, семінарські, практичні), планування обміну досвідом, вибір окремих тем для самостійного вивчення, здійснюється слухачами попередній вибір тематики творчих робіт за погодженням керівництва закладу та відповідно до уподобань слухача.

На настановчому занятті обговорюються вибіркові форми підвищення кваліфікації, впровадження проблемно-тематичних, авторських спецсеминарів, обговорюються умови для системної самоосвіти протягом усього міжкатестаційного періоду та загальні вимоги щодо оцінки

рівня підготовки слухачів курсів підвищення кваліфікації, до написання та оформлення творчих одноосібних та колективних робіт.

Вхідне комплексне діагностування проводиться з метою визначення загального початкового рівня підготовки певної групи слухачів курсів підвищення кваліфікації. Вхідне комплексне діагностування здійснюється шляхом анкетування з наступною обробкою результатів анкетування. Форму анкети розробляє заклад.

Вихідне комплексне діагностування проводиться також шляхом анкетування з метою визначення рівня якості засвоєння програмного матеріалу та ефективності роботи курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Форму анкети розробляє заклад.

Захист творчих робіт одноосібних авторів та авторських колективів (група слухачів: дві – чотири особи)

Оцінювання творчих робіт слухачів може здійснюватися за такими показниками:

- ✓ актуальність прийнятих рішень та практична спрямованість роботи;
- ✓ відповідність роботи вимогам щодо обсягу, повноти та самостійності;
- ✓ оригінальність та аргументованість запропонованих рішень, підходів та висновків;
- ✓ якість доповіді по захисту творчої роботи (змістовність, послідовність, рівень знань, культура мовлення, використання наочних засобів, уміння утримувати увагу слухачів тощо).

*ОБМІН ДОСВІДОМ РОБОТИ ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ ЩОДО ВИКЛАДАННЯ
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО ШКІЛЬНОГО ПРЕДМЕТА
«МЕДІАОСВІТА (МЕДІАГРАМОТНІСТЬ)»*

Обмін досвідом роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації здійснюється на науково-методичних конференціях, що проводяться безпосередньо в закладах вищої освіти. В міжквестаційний період педагогічні працівники приймають участь в роботі науково-методичних конференцій та науково-практичних семінарів, що проводиться щорічно за відповідним планом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

*ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОЦІНКИ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ
СЛУХАЧІВ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ*

Вищий

- ✓ Бути досконало обізнаним з програмним матеріалом, володіти категорійним апаратом (процеси чи явища, що відрізняються від інших певними ознаками), знати термінологію та сутність основних понять;
- ✓ знати нормативно-правову базу, сутність положень, розпоряджень, галузевих наказів, інструктивних листів тощо.

Додаткові вимоги щодо регулярного відвідування всіх видів занять протягом всього терміну навчання, щодо результатів виконання завдань самостійної роботи, активної участі при проведенні практичних, лабораторних, семінарських занять тощо.

За рекомендацією атестаційної комісії керівництво навчального закладу чи установи може надіслати листа керівнику освітнього закладу про високі досягнення слухача під час навчання на курсах підвищення кваліфікації.

Високий

- ✓ Бути обізнаним з програмним матеріалом;
- ✓ володіти категорійним апаратом певної галузі;
- ✓ знати термінологію та уміти коментувати основні поняття.

Додаткові вимоги щодо регулярного відвідування всіх видів занять протягом всього терміну навчання, щодо результатів виконання завдань самостійної роботи, активної участі при проведенні практичних, лабораторних, семінарських занять.

Достатній

- ✓ Бути обізнаним з основними положеннями програмного матеріалу;
- ✓ розуміти сутність окремих термінів і понять;
- ✓ знати основні вимоги нормативно-правових документів.

Додаткові вимоги щодо регулярного відвідування занять протягом всього терміну навчання, виконання певного обсягу завдань самостійної роботи.

Недостатній

- ✓ Бути обізнаним з окремими питаннями програмного матеріалу;
- ✓ мати загальне уявлення про матеріали, поняття;
- ✓ мати загальне уявлення про нормативно-правову базу.

Додаткові вимоги щодо регулярного відвідування занять протягом всього терміну навчання, щодо виконання окремих завдань самостійної роботи.

За рішення атестаційної комісії керівнику закладу може бути надіслано листа з рекомендацією щодо повторного направлення на курси підвищення кваліфікації або доцільності використання працівника на займаній посаді.

Провідні заклади післядипломної освіти при очно-дистанційній формі організації навчального процесу впроваджують залікову книжку, в якій зазначається завдання, що мають бути виконані по заочній формі, терміни виконання, форми контролю та інші відомості.

Більше того, після закінчення слухачами навчання на курсах підвищення кваліфікації, заклад буде підтримувати постійний зв'язок з ними за допомогою так названої творчої книжки фахівця, проведення семінарів, нарад, засідань інших різноманітних форм щодо надання інноваційної інформації. (див. форму творчої книжки).

*ПОРЯДОК РОБОТИ ІЗ ТВОРЧОЮ КНИЖКОЮ
ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА НА КУРСАХ
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ, ВИЗНАЧЕНИЙ
НАКАЗОМ ВІД 18.01.02 №10 ТА ВІД 21.10.04 Р. №141
ПОЛТАВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ІНСТИТУТУ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ
М.С. ОСТРОГРАДСЬКОГО*

Проектування саморозвитку професійної компетентності та особистісного зростання слухачів курсів підвищення кваліфікації як значної складової якості навчального процесу відображається у “Творчій книжці вчителя”.

“Творча книжка” передбачає розподіл відповідної самоосвітньої роботи вчителя в докурсовий період, контроль за цією роботою з боку керівників навчального закладу та методичного кабінету, містить відмітки про результативність роботи вчителя під час курсового підвищення кваліфікації та відображає планування самоосвітньої діяльності педагога у післякурсний та міжкурсний період.

Навчально-тематичні плани підвищення кваліфікації містять модуль “Педагогічна діяльність педагогів на базі школи, РМК (ММК)” (обсягом 36 годин). У “Творчій книзі вчителя” відображається участь педагога у роботі шкільного та районного методичного об'єднання та районних (міських) методичних заходах, вивчення проблематики та результативності цієї інноваційної діяльності дає змогу запланувати окремі питання для розгляду на конференції з обміну досвіду вже під час навчання на курсах підвищення кваліфікації.

ДОДАТОК 4

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ПОЛТАВСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНО ОСВІТИ
ІМ. М.В. ОСТРОГРАДСЬКОГО

ТВОРЧА КНИЖКА ВЧИТЕЛЯ

(прізвище, ім'я, по батькові)

(спеціальність, навчальний заклад, район)

для навчання на курсах підвищення кваліфікації за денною
(дистанційною, індивідуальною) формах

за спеціальністю _____

з проблеми _____

терміном з _____ по _____

Звіт
про навчально-методичну роботу в школі

<i>№</i>	<i>Форма роботи</i>	<i>Виконана робота</i>
1.	Підвищення фахового та загальноосвітнього, культурного рівня (опрацьована література, відвідано культурно-освітніх заходів).	
2.	Відвідування уроків, виховних заходів (школа, тема, клас, учитель). Короткі висновки.	
3.	Проведення відкритих уроків, виховних заходів Оцінка.	
4.	Участь у роботі шкільного методичного об'єднання (чи інша форма роботи). Результативність.	
	Всього:	18 год.

Директор школи

(П.І.Б.)

Звіт
про навчально-методичну роботу на базі районного (міського) методичного кабінету

<i>№</i>	<i>Форма роботи</i>	<i>Виконана робота</i>
1.	Участь у роботі районного методичного об'єднання, семінару, творчої групи (назва, проблема). Результативність.	
2.	Розроблено методичних матеріалів. Де використано? (конференція, виставки, ярмарки, тощо).	
3.	Участь у районних (міських) методичних заходах (олімпіади, конкурси, змагання). Результативність.	
	Всього:	18 год.

Завідувач РМК

(П.І.Б.)

III. Результати роботи на курсах підвищення кваліфікації педагогічних працівників

<i>№ п/п</i>	<i>Назва модулю навчального плану</i>	<i>Дата заліку</i>	<i>Відмітка про результати</i>
1.	Філософія освіти та інформаційні технології		
2.	Удосконалення професійної майстерності в умовах особистісно зорієнтованої освіти		
3.	Менеджмент освіти		
4.	Функціональна підготовка		
5.	Організаційні заняття		
На конференції з обміну досвідом _____ виступив (ла) (дата) з питання _____			

Підпис методиста-координатора

IV. Післякурслова робота

1. Які знання (педагогічні технології, досвід, інновації), одержані під час курсів підвищення кваліфікації, будуть запроваджені в практику педагогічної діяльності _____

2. Які науково-методичні проблеми, що викликали зацікавлення, будуть у планах самоосвітньої діяльності у міжкурсовий період: _____

Підпис вчителя

Підпис методиста-куратора

V. Міжкурсова робота

1. Визначена головна тема (проблема) діяльності вчителя у між-
курсний період: _____

Підпис директора школи

2. Головні напрямки (завдання) міжкурсової роботи вчителя _____

Підпис вчителя

Підпис методиста РМК

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 **ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ** **(ВИБІРКОВА ЧАСТИНА ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ** **ПРАЦІВНИКІВ)**

☞ **Тема 1.** *Медіаосвіта (медіаграмотність) як навчальна дисципліна освітньо-професійної програми підготовки педагогічних і науково-педагогічних працівників.*

Зміст і основні завдання медіаосвіти, її зв'язок із соціальною педагогікою, психологією, філософією, культурологією, іншими гуманітарними навчальними дисциплінами. Методологічні та світоглядні установки стосовно інформатизації освіти. Інтегрально-філософський аналіз категорій: “медіаосвіта”, “медіапедагогіка”, “медіаграмотність”, “медіакультура”. Функції медіаосвіти у здійсненні виховних завдань у навчальних закладах.

Місце медіаосвіти в процесі професійної підготовки педагогічних працівників. Класифікація та функції сучасних медіа за соціально-педагогічними критеріями: місце використання (індивідуальні, групові, масові, робочі та ін.), змісту інформації (ідеологічні, політичні, морально-виховні, пізнавально-навчачі, естетичні, економічні, екологічні), функціям та цілям використання (отримання інформації, освіти, спілкування, соціальне управління тощо), розвитку впливу на особистість (розвиток кругозору, самопізнання, самонавчання, соціалізація та ін.).

? Запитання для самоконтролю

1. Які основні завдання і зміст медіаграмотності, її зв'язок із соціальною педагогікою, іншими гуманітарними навчальними дисциплінами?
2. Місце медіаграмотності в професійній підготовці педагогічних і науково-педагогічних працівників?

3. Як класифікуються функції сучасних медіа за соціально-педагогічними критеріями?
4. Яка філософська сутність категорій “медіаосвіта”, “медіаграмотність”, “медіакультура” та інші?

Рекомендована література

1. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).
2. Закон України “Про доступ громадян до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 13.01.11 №2939 – VI.
3. Закон України “Про захист суспільної моралі”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
4. Онкович Г.В. Використання інтегрованого простору знань у навчальному процесі засобами медіасовіти / Г.В. Онкович // Журналістика, філологія та медіаосвіта: Збірн. Наукових доповідей у 2-х томах. – Т. 2 – Полтава. Освіта 2009. – с. 252 – 255.
5. Робак В. До питання про розвиток медіапедагогіки у Німеччині // Робак // Другий український педагогічний конгрес: збірник матеріалів конгресу. – Львів: ТОВ Камула 2006. – с. 275 – 286.
6. Федоров А. В. Медиаобразование: вчера и сегодня. М.: Изд-во ВПП ЮНЕСКО “Информация для всех”, 2009. – с.234.
7. Пахотіна П.І. Інформаційна підготовка студентів непрофільних спеціальностей в університетах: Навч.-метод. посібник / За ред. Козлакової Г.О. – 2-е вид. – Умань: СПД Сочінський, 2008. – с.178.
8. Чемерис І.М. Медіаосвіта за кордоном: теорія медіаосвіти та коротка історія розвитку // М. Чемерис. Вища освіта України. – 2006, №3 с.104 – 8.

☞ **Тема 2. Історія розвитку медіаосвіти.**

Розвиток та поширення інформаційних і комунікаційних засобів – необхідна умова формування нового напрямку в педагогіці – медіаосвіти.

Канадський вчений М. Маклюен як автор першої навчальної програми з медіаосвіти.

Впровадження медіаосвіти в 60-х роках ХХ ст. у Великій Британії, Канаді, Німеччині, США, Франції, Австралії, Російській Федерації. Медіаосвітні проекти ЮНЕСКО та Ради Європи. Національні та міжнародні асоціації медіаосвіти, Міжнародна і національна мережа медіаосвітніх інтернет – сайтів.

Стан та перспективи впровадження медіаосвіти в Україні.

? Запитання для самоконтролю

1. Які основні етапи розвитку медіаграмотності?
2. Навести приклади впровадження медіаосвіти в європейських країнах.
3. Що Вам відомо про медіаосвітні проекти ЮНЕСКО та Ради Європи?
4. Що Вам відомо про міжнародну і національну мережу медіаосвітніх інтернет-сайтів?
5. Який стан та перспективи впровадження медіаграмотності в освітню діяльність вищих навчальних закладів та закладів післядипломної педагогічної освіти?

📖 Рекомендована література

1. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).
2. Закон України “Про доступ громадян до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 13.01.11 №2939 – VI.
3. Закон України “Про захист суспільної моралі”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.

4. Васянович Г.П. Медіаосвіта: зарубіжний і вітчизняний досвід / Григорій Васянович// Педагогіка і психологія професійної освіти.-2007.-№2.-С. 11-21.
5. Задорожна І.Т., Кузнецова Т.В. Медіаосвіта// Енциклопедія освіти/Акад. Пед. Наук України/ Гол. Ред. В.Г. Кремень.-К.:Юрінком інтер, 2008.- с. 481.
6. Новикова А.А. Медиаобразование в англоязычных странах/А.А. Новикова//Педагогика.-2001.-5.-С.87-91.
7. Робак В. Медіапедагогіка: аналіз інноваційного зарубіжного досвіду/Робак Володимир// Діалог культур: Україна у світовому контексті: Філософія освіти; Зб. Наук. Праць/[Ред. Кол. І.А. Зязюн (голов.ред.)], С.О. Черепанова (Упоряд. Відп. Ред.), Н.Г. Нічкало, С.О. Сисоєва та ін.-Львів:Сполом, 2002-Вип.8.-С.70-92.
8. Федоров А.В. Медиаобразование в педагогических вузах.- Таганрог. Изд.-во Кучма 2003- с.124.
9. Федоров А.В. Медиа и медиаобразование// Альма Матер/ Вестник высшей школы,-2001, №11.-С.15-23.
10. Федоров А.В. Медиаобразование в Канаде // Высшее образование в России, 2002, № 1, с. 116-118.
11. Федоров А.В. . Медиаобразование в Соединенном Королевстве и Ирландии Медиаобразования, 2006, № 6, С. 61-91.
12. Федоров А.В. Медиаобразование во Франции Педагогика, 2003, № 6, С.90-96.

Тема 3. Свобода засобів масової інформації

Свобода творчості. Соціальні виміри свободи: моральні, психологічні, загальноцивілізаційні, загальнолюдські.

Свобода мас-медіа – найвищий показник демократичного суспільства.

Обґрунтування свободи преси англійським поетом Д. Мільтоном. “Ареопагетика (Промова до англійського парламенту про свободу преси)” (1644 р.) Мільтон Д. – маніфест свободи преси (свобода – це дар Божий).

Д. Мілль – послідовник та продовжувач ідей про свободу преси “О свободі” (1859 р.). Принципи Д. Мілля про свободу.

Економічні загрози свободи мас-медіа. Фізичні загрози. Судове переслідування мас-медіа. Адміністративне переслідування мас-медіа. Захист честі і гідності суб'єктів мас-медіа; відшкодування морального (немайнового) збитку. Дотримання авторських прав. Нова редакція Закону України “Про авторські і суміжні права”. Пропаганда насильства, порнографії, наркоманії, тютюнокуріння, інших негативних явищ, Свобода мас-медіа і охорона державної таємниці.

Закріплення свободи слова в Конституції України (ст. 34). Окремі розбіжності в підходах до свободи слова в Конституції України та Конвенції про захист прав людини й основних свобод. Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань забезпечення і безперешкодної реалізації права людини на свободу слова” (квітень, 2003 р.). Законодавство України про запобігання формування монополій думок.

? Запитання для самоконтролю

1. Що таке свобода творчості та її соціальні виміри?
2. Які існують загрози та переслідування суб'єктів мас-медіа?
3. Як реалізується захист честі і гідності суб'єктів мас-медіа?
4. Які законодавчі акти та нормативно-правові документи закріплюють свободу слова?

Рекомендована література

1. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).
2. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 13.01.11 №2939 – VI.
3. Закон України “Про захист суспільної моралі”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
4. Закон України “Про авторські і суміжні права”
5. Бурм., Иррилиц Г. Притязание разума. Перек. з німецького; М., Изд-во “Прогресс”, 1978, с. 104 – 165.
6. Бердяев Н.А. Смысл творчества. Опыт оправдания человека. М., Изд., Г.А. Лымана и С.И. Сахарова, 1915, с. 7-8.
7. П. Юркевич, Философские произведения. М., Изд. «Правда», 199, с. 466-467.
8. Українське законодавство: засоби масової інформації. – К., 2002.

9. Іванов В.Ф. Державна підтримка преси в Україні та за кордоном // Актуальні питання масової комунікації. – Вип.2.- 2001. – с. 5-9.
10. Іванов В.Ф. Медіа та політреклама у дзеркалі закону: Монографія. – К.: ЦВП, 2001.
11. Закони України:
 - “Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні;
 - “Про телебачення і радіомовлення”;
 - “Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України”;
12. Посібник з питань свободи вираження. – К., 1999.
13. Свобода самовираження, свободний потік інформації, свобода средств массовой информации. – ОБСЕ, 2001.
14. Свобода висловлювань і приватність. – Х., 2000-2002.
15. Україна: Інформація і свобода слова. – К., 1997.
16. Європейські стандарти в галузі свободи слова. – К., 2002.

☞ Тема 4. Нормативно-правові засади журналістських стандартів

Декларація принципів поведінки журналістів, що прийнята на II Всесвітньому Конгресі Міжнародної федерації журналістів (Бордо, 25-28 квітня 1954 р.), зі змінами, внесеними XVIII Всесвітнім Конгресом МФЖ (Хельсинки 260-р, 2-6 червня 1986 р.).

Етичний кодекс українського журналіста (ухвалений на з’їзді журналістів-підписантів кодексу 24 квітня 2004 р.).

Кодекс професійної етики українського журналіста (прийняття на X з’їзді Національної спілки журналістів України, квітень 2002 р.).

“Публіцистичні засади (Пресовий кодекс)” (Ухвалила німецька пресова рада у співпраці з пресовими спілками)

Приклад журналістських стандартів західних демократій.

? Запитання для самоконтролю

1. Який документ регулює принципи поведінки журналістів?
2. Що собою являє етичний кодекс українського журналіста?
3. Наведіть приклади журналістських стандартів західних демократій.
4. Що таке професійна етика українського журналіста?

 Рекомендована література

1. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).
2. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 13.01.11 №2939 – VI.
3. Закон України “Про захист суспільної моралі”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
4. Європейські стандарти в галузі свободи слова. – К. 2002.
5. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості. – 3-те вид. – Л.. 2004.
6. Іванов В.Ф. Законодавство про засоби масової інформації: український та зарубіжний досвід. –К.. 1999.
7. Корню Д. Етика засобів масової інформації: Пер. з фр. – К.,2004.
8. Іванов В., Сердюк В. Журналістська етика. Підручник. – 3-е вид. Вид.- К. – ВПУ “Київський університет. 2008.
9. Етика в редакційному повсякденні. – Академія української Преси, 2010.

 Тема 5. Сучасна екранна культура

Кіноосвіта – як складова і історичний попередник медіаосвіти. Історія становлення зарубіжної та вітчизняної кіно освіти. Кіно виховання і кіно освіта. Кіно освіта в навчальному процесі.

Основні сучасні види кіно: ігрове, короткометражне, документальне, наукове, анімація. Кіно та телебачення: фільм екранний та телесеріал.

Основні сучасні кінематографічні школи. Основи кіномови. Структура кіно образу: зображення як візуальний носій екранного образу. Кінокадр як першоелемент кіно образу, первинний художній елемент в структурі монтажу. Кадр і план. Монтаж як форма кіно мислення. Монтаж як основний спосіб часу і простору у кадрі. Види монтажу: асоціативний, контрапункт, логічний. Ейзенштейнівський «монтаж атракціонів» як основа комп’ютерних спец ефектів.

Кінематограф і мультимедіа. Сучасні технології в кіно: відео, цифровий кінематограф, монтаж, трьохмірне відео, об'ємний звук, застосування комп'ютерних технологій в кіновиробництві.

? Запитання для самоконтролю.

1. Які основні етапи розвитку кіно освіти?
2. Назвіть та дайте визначення сучасних видів кіно?
3. Які основні кіношколи ви знаєте? Дайте характеристики.
4. Назвіть основні види монтажу.
5. Назвіть сучасні технології, які використовують в кіновиробництві

Рекомендована література:

1. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. М.: Прогресс, 1974.
2. Балаш Б. Кино: Становление и сущность нового искусства
3. Вайсфельд И.В. Кино как вид искусства. М.: Знание. 1983. 144 с. ение и сущность нового искусства. М.: Прогресс, 1968.
4. Беньямин В. Произведение искусства в эпоху его технической воспроизводимости // Киноведческие записки. 1989. № 2
5. Власов М.П. Виды и жанры киноискусства. М.: Знание, 1976. 112 с. Жанры кино /Отв. ред. В.И.Фомин. М.: Искусство, 1979.
6. Нечай О.Ф. Основы киноискусства: Учебное пособие для студентов педагогических институтов.- М.: Просвещение, 1989
7. Жанры кино /Отв. ред. В.И.Фомин. М.: Искусство, 1979. 319 с. 8. Усов Ю.Н. Основы экранной культуры. – М., 1993.
8. <http://kinoart.ru/> – Інтернет архів журналу «Искусство кино»
9. Основні бази даних кінематографу: IMDb, Movie Tome, All Movie Guide Кинопоиск.ру

Тема 6. Аудіовізуальна грамотність

Аудіовізуальна природа кіномистецтва. Специфіка кіно: синтетичність кіно образу. Природа кінозображення. Поняття екранного простору і часу. Ефект присутності.

Кіно і телебачення – нова аудіовізуальна мова. Особливості кінематографу і художнього телебачення як синтезу мистецтв, виробництва і соціальної комунікації.

Особливості сприйняття аудіовізуального образу: реальність, яка фільмується – реальність зображена в фільмі – реальність відтворена глядачем

Поняття «аудіовізуальної грамотності» як здатності критично сприймати аудіо-відеоматеріали.

Отримання навичок з цифрової аудіовізуальної грамотності через виробництво різножанрових аудіовізуальних творів (документальні фільми, кліпи, сторі тощо). Від великого кіноекрану до маленьких підручних екранів (мобільне відео, мільтижанри). Освоєння мови рухомих зображень та використання їх прийомів, як пізнання сучасного світу.

? Запитання для самоконтролю:

1. В чому специфіка сприйняття аудіовізуального образу?
2. Перелічіть та дайте характеристики сучасних жанрів аудіовізуальних творів.
3. Що таке аудіовізуальна грамотність?
4. Яка роль аудіовізуальної грамотності в здатності критично сприймати твори сучасної екранної культури?

Рекомендована література

1. Зубавіна І. Екранна культура: Засоби моделювання художньої реальності Інститут проблем сучасного мистецтва АМУ. — Київ: Інтертех- нологія, 2006
2. Лотман Ю. Семиотика кино и проблемы киноэстетики. — Таллин, 1973
3. Кеплінгер Х.М., Ноель-Нойманн Е. Вплив мас-медіа // Публіцистика. Масова комунікація: Медіа-енциклопедія / За загал. ред. В.Ф.Іванова. – К.: АУП, ЦВП, 2007
4. Эйзенштейн С. Монтаж 1938. Т. 2., Собрание сочинений в 6 т., М.: Искусство., 1964-1971
5. Федоров А. Развитие медикомпетености и критического мышления у студентов – М., 2007
6. Фрейлих С. Золотое сечение экрана.— М.: Искусство, 1976
7. Хилько Н.Ф. Аудиовизуальная культура: Словарь. Омск: Изд-во Сиб. фил. Рос. ин-та культурологии, Омск. гос. ун-т, 2000

8. Хилько Н.Ф. Роль аудиовизуальной культуры в творческом самосовершенствовании личности. Монография – Омск, 2004
9. Шамшин Л.Б. Аудиовизуальная культура // Культурология: XX век. – Спб, 1998. – Т.1
10. Утилова Н.И. Монтаж как средство художественной выразительности. – М., 1994

☞ **Тема 7. Традиційна і діалектична логіка та їх місце в освоєнні медіа продукту**

Види тверджень (прості, складні, істинні, хибні, імовірнісні) виявлення несумісності знань та інформації. Логічна істинність. Суперечність між твердженнями медіатексту. Суперечливі складні твердження.

Закони традиційної логіки (несуперечності, тотожності, виключеного третього, достатньої підстави).

Логічний аналіз систематизації. Методи систематизації.

Методи формування припущень. Виявлення «семантичних прогалів».

Виділення у медіатекстах фрагментів і зв'язків між ними. Членування змісту медіатекстів на композиційні архітектонічні блоки.

Метод експлікації логічних зв'язків. Логічні відношення між поняттями у межах словосполучення, речення, фразової єдності.

Метод об'єктивної діагностики медіатексту (визначення типових помилок щодо тематичної організації медіатексту, актуальності теми та її розкриття; постановка діагнозу (розкриття причин помилок); рекомендації щодо усунення помилок. Метод актуалізації теми медіатексту.

Принципи, закони та категорії діалектичної логіки – філософська база для аналітико-синтетичної роботи з медіапродуктом.

? Запитання для самоконтролю

1. Які види твердження виявлення несумісності знань та інформації?
2. Які існують методи формування припущень та виявлення “семантичних прогалів”?
3. Які способи об'єктивної діагностики медіатексту Вам відомі?
4. В чому полягає сутність метода актуалізації медіатексту?

5. В чому полягає сутність метода експлікації логічних зв'язків медіатексту?

Рекомендована література

1. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).
2. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 13.01.11 №2939 – VI.
3. Закон України “Про захист суспільної моралі”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
4. Волошко І.М. Логіка і методи логічного аналізу тексту. Навч.-Метод. Посібник.-К.,2002.
5. Дуцак Г. Логіка. Підручник, К.,Знання, 2010.
6. Жребкін В.С. Логіка. Підручник. К., Знання, 2008.
7. Кремень В.Г., Пазинич С.М., Резніков П.П. та ін. Логіка. Підручник для студентів вищих навчальних закладів – Х. НПУ «ХІІІ», 2004.

Тема 8. Медіаосвіта як засіб розвитку “критичного мислення”

Розвиток мислення як основний аспект на сучасному етапі розвитку освітнього сектора.

Формування мислення учнів, студентів та слухачів курсів підвищення кваліфікації. Знання як матеріал або результат мисленевої діяльності. Аналітико-синтетичної діяльності тих, хто навчається, як основа для формування мислення, визначальне завдання в діяльності учнів, студентів та слухачів курсів підвищення кваліфікації, педагогічних працівників.

Тренування творчих, критичних, дослідницьких навичок (умінь, здібностей), напрацювання рефлексивного відношення до свого “Я”, моральної та соціальної відповідальності.

Впровадження в українську педагогіку технології критичного мислення.

Теорія медіаосвіти як засіб формування “критичного мислення” (Critical Thinking Approach, Critical Democratic Approach) і його теоретична база (синтез “захисної”, “семіотичної” і “ідеологічної теорій”).

Критичне мислення як здатність аналізувати медіаінформацію з врахуванням стандартів логіки, психолого-етичного та естетичного підходів.

Завдання медіаосвіти: формування форм і методів захисту учнів та студентів від маніпулятивного впливу медіа, випрацювання технологій по орієнтації в інформаційних потоках сучасного глобалізованого суспільства.

Основні риси критичного мислення за В. Болотовим і Дж.Спіро щодо:

- застосування знань для прийняття рішень;
- використання різноманітних смислів і підходів;
- виявлення і перевірка передумов;
- надання розумних і обґрунтованих аргументів;
- доведення чи недоведення аргументів;
- дослідження.

Умови розвитку критичності мислення: створення середовища спілкування, проведення дискусій, диспутів, “мозкових” атак та ін.

Аналіз впливу медіатекстів на учнів та студентів, розвиток “критичного мислення” аудиторії по відношенню до медіаінформації.

Л. Мастерман – прихильник теорії медіаосвіти як розвитку критичного мислення.

Технологія розвитку критичного мислення в процесі медіаосвіти.

? Запитання для самоконтролю

1. В чому полягає сутність критичного мислення педагогічних і науково-педагогічних працівників?
2. Які основні риси критичного мислення Вам відомі?
3. Як впроваджується в українську педагогіку технології критичного мислення?
4. Які теорії формування критичного мислення Вам відомі?

Рекомендована література

1. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).

2. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 13.01.11 №2939 – VI.
3. Закон України “Про захист суспільної моралі”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
4. Болотов В., Спито Дж. Критическое мышление – ключ к преобразованиям российской школы// Директор школы. – 1995. № 1 – с.71.
5. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения. – М., 1996.
6. Симоненко В.Д., Фомин Н.В. Современные педагогические технологии. Учебное пособие. Брянск, 2001.
7. Щедровицкий П.Г. Очерки по философии образования. – М., 1993.
8. Селевко Г.В. Современные образовательные технологии. – М., 1998.
9. Критическое мышление и новые виды грамотности / Сост. О. Варшавер. М.: Издат ЦГЛ, 2005. с.80.
10. Мурюкина Е.В., Челышева И.В. Развитие критического мышления студентов педагогического вуза в рамках специализации “Медиаобразование”. Учебное пособие для вузов/ Отв. ред. А.В. Федоров. Таганрог: Изд-во Кучма, 2007. с.162.
11. Столбникова Е.А. Развитие критического мышления студентов педагогического вуза в процессе медиаобразования. Таганрог: Изд-во Кучма. 2006, с.160.
12. Бустров Р. Развитие творческого и критического мышления. М.: Инс-т “Открытое общество”, 2000.
13. Бутенко А.В., Ходос Е.А. Критическое мышление: метод, теория, практика. М.: Мирос, 2002.
14. Загашев И.О., Запр-Бек С.И. Критическое мышление: технология развития. СПб.: Альянс “Дельта”, 2003.

☞ *Тема 9. Профілактика сучасних маніпулятивних технологій мас-медіа*

1 лекція

Утвердження в сучасних демократичних суспільствах принципів законності, прозорості, доступності, врахування культурної, ідеологічної та політичної багатоманітності в суспільстві, врахування в

інформаційно-комунікаційній діяльності загально визнаних міжнародних норм та стандартів.

Використання медіа наукових досягнень в галузях психології, соціології, соціальної педагогіки, лінгвістики, нейролінгвістичного програмування, різних видів гіпнозу та технологій, підпорядкованого впливу на реципієнта.

Впровадження у роботу мас-медіа технологій підсвідомого впливу на студентську та учнівську молодь, порушення високих стандартів щодо захисту суспільної моралі законодавчих норм про ЗМІ.

Найбільш поширені технології підсвідомого впливу на педагогічних, науково-педагогічних працівників, студентську та учнівську молодь.

2 лекція

Метод Сократа. Нейролінгвістичне програмування. Якірна тактика. Сутність.

Закон конгруентності.

Метод фрагментації або “Білий шум”.

Метод опитування громадської думки або створення рейтингів.

Метод контекстної, або опосередкованої комунікації, або метод “Рейтинг-технології”.

Метод відволікання або “Копчений оселедець” (red herring).

Метод об’єктивного підходу (підбір фактів і вмілий їх коментар).

Метод історичних аналогій (використання інтелектуального потенціалу аудиторії).

Метод “навішування” ярликів і епітетів.

Метод семантичного маніпулювання.

Активне використання в ЗМІ слухів. Надання в ЗМІ повідомлення “новини нашептуванням”.

Використання в ЗМІ суперечливих фактів (сигналів).

Проведення зондажу суспільної думки шляхом надання в ЗМІ ніби-то засекреченої інформації з “анонімних” джерел.

Приховані мотиви в медіатекстах: (мотиви: надійності та якості, комфорту і розваг, імітації та наслідування, закон авторитету, психологія натовпу, авторитету тощо).

? Запитання для самоконтролю

1. Чим викликана необхідність профілактики сучасних маніпулятивних технологій мас-медіа?

2. Які найбільш поширені технології підсвідомого впливу на реципієнта Вам відомі?
3. В чому полягає сутність методів Сократа, фрагментації, опитування та створення штучних рейтингів, контексної комунікації, відволікання, об'єктивного підходу, історичних аналогій, “навішування” ярликів і епітетів, використання слухів?
4. Як в засобах масової інформації використовуються суперечливі факти, інформація з анонімних джерел, приховані мотиви?

Рекомендована література

1. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).
2. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 13.01.11 №2939 – VI.
3. Закон України “Про захист суспільної моралі”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
4. Москаленко А.З. Основні функції і принципи преси. – К., 1998.
5. Свобода самовираження, свободний потік інформації, свобода средств массовой информации. – ОГСЕ, 2001.
6. Иванов В.Ф. Законодавство про засоби масової інформації: український та зарубіжний досвід. – К., 1999.
7. Волков Е.Н. Критическое мышление и критический рационализм: персональный сайт Е.Н. Волкова / Волков Е.Н. – Электронный ресурс.
8. Доценко Е.Л. Психология манипуляции: феномены, механизмы и защита / Доценко Е.Л. – СПб,: Речь, 2003. – 291 с.
9. Загашев И.О., Запр-Бек С.И. Критическое мышление: технология развития. СПб.: Альянс “Дельта”, 2003. с.284.
10. Кара-Мурза С.В. Манипуляция сознанием / Кара-Мурза С.В. – М.: Эксмо; Алгоритм, 2007. с. 857 .
11. Мерзлякова О.Л. Учителі й учні: мистецтво діалогу: семінарські і тренінгові заняття психолога з педагогами (Мерзлякова О.Л. – К.: Шк.світ, 2008, с.112
12. Мерзлякова О. Дослідження вразливості до маніпуляційного впливу: авторська методика / Мерзлякова О., Колісник О. // Психолог. – 2008. – №12 – с.10 – 14.
13. Мерзлякова О.Л. Психологічна безпека – вчителю: презентація напрямку післядипломної освіти: Зб. наук. пр. / ун-т менедж. осві-

- ти АПН України; За ред. Ануфрієва О.Л. та ін. – К., 2009. – Вип. 12 – с.222 – 229.
14. Мерзлякова О. Профілактика деструктивних впливів мас-медіа. Програма занять для молоді. К., “Шкільний світ”, 2010.
 15. Почепцов Г.Г. Как ведутся тайные войны. Психологические операции в современном мире. – Ровно. ППФ “Волинські обереги” 1999.- с.304.
 16. Теория и практика информационных войн. – Ровно: ППФ “Волинські обереги” 1999, с.124.
 17. Савпин М. Соціальна психологія. Підручник. Дрогобич, 2000, с. 99 – 163.

☞ *Тема 8. Журналістські стандарти*

1 стандарт

Завдання української журналістики в умовах утвердження демократії, ринкових відносин та інтеграції в світовий соціально-економічний, культурно-правовий простір.

Розвиток вільних та незалежних мас-медіа – визначальний фактор забезпечення незворотності європейського цивілізованого вибору України.

Суспільний обов’язок мас-медіа в умовах кризових явищ як допомога суспільству, молоді подолати розгубленість, руйнування моральних, культурологічних принципів, вибудувувати нові життєві та світоглядні цінності.

2 стандарт

Стандарти, що склалися в європейській журналістській спільноті.

Завдання мас-медіа – задоволення інформаційних потреб суспільства через надання правдивої незаангажованої інформації. Неупередженість суб’єкта мас-медіа як умова професіоналізма журналіста.

Незалежна діяльність журналіста. Небезпека ідеологізації та пропагандистської функції.

Медіатексти, конфлікти інтересів. Діяльність журналіста: політика (журналіст поза політикою).

Повага до істини та права громадськості на правду – перший визначальний принцип журналістських стандартів. Завдання мас-медіа

подавати всебічно обгрунтовану інформацію, не допускати фальсифікацію документів.

Зберігання журналістом професійної таємниці щодо джерела інформації, отриманої конфіденційно.

Заборона щодо використання дискримінаційної інформації, уникати інформації, що базується на расових, статевих, сексуально-орієнтаційних, мовних, релігійних, політичних, національних або соціальних упередженнях.

3 стандарт

Плагиат, зловмисне введення в оману, наклеп, злослів'я, дифамація, безпідставні звинувачення, отримання хабара у будь-якій формі – як порушення журналістських стандартів.

Свобода слова, служіння інтересам суспільства – невід'ємна складова професійної діяльності журналіста.

Юридична та моральна відповідальність журналіста перед суспільством за достовірність повідомлень і справедливість суджень, поєднання особистих та суспільно-громадських інтересів у журналістській діяльності.

Практична діяльність журналіста та його співпраця з владними структурами. Заборона щодо використання репутації журналіста і службового становище для поширення матеріалів з метою наживи, самореклами, у кар'єристських цілях.

Дотримання конституційних норм функціонування української та інших мов в Україні. Реагування на факти неповаги до державної мови, приниження її ролі та значення у житті суспільства.

Перелік основних стандартів

Достовірність (як відповідність дійсності), баланс думок (в тому числі і через право заключного коментаря, баланс синхронів, контекст висловлювань), виокремлення фактів від коментарів, своєчасність (як поєднання оперативності з актуальністю), повнота (як представлення всієї вагомості інформації з теми, так і присутність бек-граунду), точність (ознаки перевірки інформації та діючих осіб), права субкультур, обов'язковість посилань на джерело (і тому числі первинність та вторинність джерел), не застосування мови ворожості, толерантність, дотримання права людини на приватне життя.

? Запитання для самоконтролю

1. Що розуміється під стандартами української журналістики?
2. Які основні принципи і ознаки незалежних мас-медіа?
3. Які стандарти європейської журналістської спільноти Вам відомі?
4. Які основні завдання мас-медіа щодо подання обґрунтованої та правдивої інформації?
5. Яку відповідальність має нести суб'єкт мас-медіа за якість та достовірність інформації?
6. В чому полягає сутність і необхідність підвищення кваліфікації суб'єктів мас-медіа, педагогічних та науково-педагогічних працівників з питань медіаграмотності?
7. В яких закладах здійснюється підвищення кваліфікації суб'єктів мас-медіа педагогічних та науково-педагогічних працівників з питань медіаграмотності?

Рекомендована література

1. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).
2. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 13.01.11 №2939 – VI.
3. Закон України “Про захист суспільної моралі”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
4. Кузнецова О.Д. Журналістська етика та етикет: основа теорії, методики, дослідження, трансформації незалежних видань України: врегулювання моральних порушень. Монографія.- Львів. Світ. 1998.
5. Муратов С.А. Нравственные принципы тележурналистики опыт этического кодекса.
6. Приступенко Т.О. Теорія журналістики, етичні та правові засади діяльності засобів інформації. Навчальний посібник. – К., Інститут журналістики, 2004.
7. Іванов В., Сердюк В. Журналістська етика. ВПЦ “Київський університет”, 2008, с. 205 – 233.

8. Іванов В.Ф. Журналіст і суспільство // Етика в редакційному повсякденні. К., Академія Української Преси, Видавництво “К.ІС” Фонд Фрінріха Наумана “За свободу”, 2010, с. 11 – 23.
9. Іванов В.Ф. Законодавство про засоби масової інформації: український та зарубіжний досвід. – К., 1999.
10. Європейський стандарт в галузі свободи слова. – К., 2002.
11. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості. – 3-є вид. – Л., 2004.
12. Корнло Д. Етика засобів масової інформації: Пер. з фр. – К., 2004.
13. Декларація принципів поведінки журналістів, що прийнята на другому Всесвітньому Конгресі Міжнародної Федерації журналістів (Бардо, 25 – 28 квітня 1954 р.), зі змінами внесеними XVIII Всесвітнім Конгресом МФЖ (Хельсин 260 – р, 2 – 6 червня 1986 р.).

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

ПРАКТИЧНА МЕДІАЛОГІЯ

(ВИБІРКОВА ЧАСТИНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ)

☞ Тема 1. Законодавчі та нормативно-правові акти щодо адаптації молоді до соціально-економічних умов суспільства

Декларація прав людини щодо свободи переконань та свободи шукати, одержувати і поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами незалежно від державних кордонів.

Конвенція про права дитини щодо забезпечення через засоби масової інформації вільного доступу до інформації і матеріалів, що сприяють соціальному, духовному, і моральному благополуччю, здоровому фізичному і психічному розвитку.

Конституція України як гарант права, свободи та обов'язків людини.

Законодавство України:

- про вищу освіту щодо прав осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі;
- про захист суспільної моралі;
- про молодіжні та дитячі громадські організації щодо надання їм інформації щодо державної політики з питань соціальної адаптації, становлення та розвитку молоді, сприянню зайнятості молоді в соціально-економічному секторі.

Матеріали Міжнародної палати при ЮНЕСКО «Діти і насильство на екрані» (матеріали міжнародних науково-педагогічних конференцій, інтернет сайти, книги і журнали, що присвячені негативному впливу медіа на юнацьку аудиторію).

? Запитання для самоконтролю

1. Які міжнародні нормативно-правові акти гарантують права людини щодо свободи переконань та свободи одержувати і поширювати інформацію незалежно від державних кордонів?
2. Які законодавчі та нормативно-правові акти України, що забезпечують вільний доступ до інформації щодо соціального, духовного, морального, культурного розвитку особи?
3. Привести приклади матеріалів міжнародних науково-педагогічних конференцій друківаних джерел, що призначені негативному впливу медіа на юнацьку аудиторію.

Рекомендована література

1. Конституція України.
2. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).
3. Закон України “Про доступ громадян до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 13.01.11 №2939 – VI.
4. Закон України «Про захист суспільної моралі». Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
5. Іванов В.Ф. Законодавство про засоби масової інформації: Український та зарубіжний досвід. – К.,1999.

6. Українське законодавство: засоби масової інформації. – К., 2002.
7. Іванов В.Ф. Державна підтримка преси в Україні та за кордоном // Актуальні питання масової комунікації. – Вип.2. – 2001.

☞ **Тема 2. Роль медіа у формуванні сучасної картини світу.**

Медіа як засоби масової інформації і комунікації. Вплив медіа на різні вікові категорії осіб, які навчаються. Рівні критичного мислення. Пошук, обробка і презентація інформаційного матеріалу. Педагогічні аспекти аудіовізуальної грамотності.

Види і функції засобів масової інформації: друковані і електронні. Класифікація засобів масової інформації по способу передачі інформації і по каналам сприйняття (візуальні, аудіальні, аудіовізуальні). Сучасна система медіа (медіаланшафт) України.

Соціально-педагогічні критерії медіа по місцю використання, змісту інформації, цілям використання, наслідкам впливу на аудиторію слухачів чи особистість.

Латентні функції медіа, прихований вплив на суспільну свідомість та свідомість особистості.

? Запитання для самоконтролю

1. Як класифікуються засоби масової інформації за способом передачі інформації?
2. Як класифікуються засоби масової інформації за каналами сприйняття?
3. Які соціально-педагогічні критерії використання медіа?
4. Що таке латентні функції медіа і як вони впливають на суспільну свідомість та свідомість особистості?

 Рекомендована література

1. Закон України «Про інформацію». Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 “2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938 – VI.
2. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 13.01.11 №2939 – VI.

3. Закон України “Про захист суспільної моралі”. Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
4. Плахотіна П.І. Інформаційна підготовка студентів непрофільних спеціальностей в університетах: Навч.-метод. посібник / За ред. Козлакової Г.О. – 2-е вид. – Умань: СПД Сочинський, 2008. – с.178.
5. Москаленко А.З. Основні функції і принципи преси. – К., 1998.
6. Іванов В.Ф. Журналіст і суспільство // Етика в редакційному повсякденні. – К.: Академія Української Преси, Видавництво “К.І.С.”, Фонд Фрідріха Науманна «За свободу», 2010. – С. 11 – 25.
7. Задорожна І.Т., Кузнецова Т.В. Медіаосвіта // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України / Гол. ред. В. Г. Кремень. – К., Юрінком інтер, 2008, 481с.
8. Український медіаландшафт. К.: Фонд Конрада Аденауера та Академія Української Преси, Видавництво «Геопрінт» – 2011

☞ Тема 3. Негативні соціальні тенденції, що створюють засоби масової інформації

Пониження рівня моральних і духовних потреб молоді, створення кумирів, негативних ідеалів, героїв та інше.

Дезорієнтація особистості, крайній негативізм як підґрунтя різних фобій. Надлишковий оптимізм та прикрашання подій як підґрунтя дизфункцій очікувань і розпачу.

Патологічна залежність від медіажанрів: кримінальна хроніка, спецпроекти, що пропагують культ насилля, незаконного збагачення, «красивого» життя тощо. PR-акції в засобах масової інформації. Гіперболізовані ознаки медіаповідомлень.

Сучасне мистецтво, субкультура і контркультура молоді з позитивним ракурсом наркотиків, алкоголю, тютюнокуріння, міжетнічні та міжнаціональні стереотипи.

? Запитання для самоконтролю

1. Які основні медіажанри вам відомі?
2. Як розуміти патологічну залежність від медіажанрів?
3. Як в засобах масової інформації реалізуються PR-акції?
4. Які ознаки медіаповідомлень Вам відомі?

 Рекомендована література

1. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).
2. Закон України “Про захист суспільної моралі” Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
3. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради. – Київ, від 13.01.11 №2939.
4. Федоров А.В. Медиа и медиаобразование в педагогических вузах. – Таганрог: Изд-во “Кучма” 2003, 124 с.
5. Иванов В.Ф. Медіа та політреклама у дзеркалі закону: Монографія. – К.: ЦВП, 2001.
6. Кара-Мурза С.Г. Манипуляция сознанием / Кара-Мурза С.Г. – М.: Эксмо; Алгоритм, 2007. – с. 857.
7. Мерзлякова О.Л. Психологічна безпека – вчителю: презентація напрямку післядипломної освіти: Зб. наук. пр. / Ун-т менеджменту освіти АПН України; За ред. Ануфрієва А.Л. та ін. – К., 2009. – Вип.12. – С. 222 – 229.

*☞ **Тема 4. Медіапедагогіка і основи аудіовізуальної грамотності як психолого-педагогічна складова підготовки вчителя***

Специфіка сучасних засобів масової інформації, приклади їх використання в освітній галузі, особливості використання медіаінформації учнями загальноосвітніх шкіл та студентами вищих навчальних закладів.

Психолого-педагогічні аспекти застосування засобів масової інформації в освітній галузі. Поєднання традиційних методів навчання з засобами масової інформації і комунікації. Роль педагога в реалізації систем навчання. Види комп’ютерних програм навчання. Програма Intel@ «Навчання для майбутнього».

Проблема захисту учнів загальноосвітніх шкіл та студентів вищих навчальних закладів від маніпулювання з боку засобів масової інформації.

Мультимедійність як психолого-педагогічні умови сприйняття і засвоєння навчального матеріалу. Індивідуалізація навчання. Роль комп'ютера в творчому мисленні, активізації пізнавальної діяльності учнів загальноосвітніх шкіл та студентів вищих навчальних закладів. Навчальні ресурси глобальної мережі «Internet». Психічні явища від локальних (використання комп'ютерного сленгу) до глобальних, пов'язаних з впливом на особистість («Internet»-залежність, синдром хакера та інші).

Аутизація особистості. Спеціалізовані комп'ютерні програми, системи віртуальної реальності їх вплив на особистість. Професійно орієнтовані імітаційні програми. Комп'ютерна анімація та імітація. Позитивні і негативні наслідки застосування медіа технологій навчання.

Поняття «медіаосвіта» (media education) і «медіапедагогіка», «медіакультура», «медіаграмотність», «аудіовізуальна грамотність».

Сучасні засоби масової інформації як психолого-педагогічні складові підготовки вчителя. Використання засобів масової інформації і комунікації як допоміжних засобів у викладанні інших галузей знань.

Взаємозв'язок і відмінні особливості засобів масової інформації як психолого педагогічної складової і допоміжних засобів. Роль навчальних і розважальних програм каналів центрального телебачення України як чинник морального виховання.

? Запитання для самоконтролю

1. В чому полягає сутність понять “медіаосвіта”, “медіапедагогіка”, “медіакультура”, “медіаграмотність”, “аудіовізуальна грамотність”?
2. Як реалізуються психолого-педагогічні та навчально-виховні аспекти засобів масової інформації в освітній галузі?
3. Які комп'ютерні програми навчання Вам відомі? В чому полягає їх сутність?
4. Які сучасні засоби масової інформації Вам відомі?
5. Як впливають на особистість глобальні інформаційні мережі, спеціалізовані комп'ютерні програми, система віртуальної реальності?
6. Які навчальні ресурси мережі інтернет?
7. Що розуміють під професійно-орієнтованими імітаційними програмами, комп'ютерною анімацією та імітацією?

 Рекомендована література

1. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).
2. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради., Київ, від 13.01.11 №2939.
3. Закон України “Про захист суспільної моралі” Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
4. Мерзлякова О.Л. Учителі й учні: мистецтво діалогу. Семінарські і тренінгові заняття психолога з педагогами / Мерзлякова О.Л.. – К.: Шк. Світ, 2008 – с.112.
5. Свобода самовираження, свободный поток информации, свобода средств массовой информации. – ОБСЕ, 2001.
6. Кеплінгер Х.М., Ноель-Нойманн Е. Вплив мас-медіа // Публіцистика. Масова комунікація: Медіа-енциклопедія / За загал. ред. В.Ф.Іванова. – К.: АУП, ЦВП, 2007 – с.53 – 103.

☞ **Тема 5. Використання можливостей засобів масової інформації і комунікації в освітній діяльності вищих навчальних закладів**

Організаційно-методичні аспекти формування основ аудіовізуальної грамотності учнів загальноосвітніх шкіл і студентів вищих навчальних закладів (інтегрована складова, факультатив, окрема навчальна дисципліна).

Сприйняття і переробка інформації, розвиток критичного мислення і умінь розуміти сутність повідомлень. Маніпулювання свідомістю. Прихований зміст медіаповідомлень. «Темники» та інформація на замовлення (фотомонтаж та кіно- і телесюжети). «Купюри» та інформаційні матеріали із контексту. Недостовірна інформація та засоби її розповсюдження. Комерційна медіа інформація і деформація дійсності. Корупційні схеми у засобах масової інформації і їх вплив на свідомість учнів загальноосвітніх шкіл і студентів вищих навчальних закладів. Телевізійні ток-шоу і аудіо-програми («Свобода», «Свобода слова», «Я так

думаю», авторські радіопрограми) їх ідеологічна спрямованість і правдивість. Теледебати, їх політична спрямованість.

Спецмедіапроекти на кшталт Кашперовського, Алана Чумака, Аделаджи, «федеральний суддя» та інші. Елементи навіювання та їх наслідки і прояви в суспільстві (злочинність, наркоманія, розпуса та інші негативи).

? Запитання для самоконтролю

1. Як використовуються засоби масової інформації в освітній діяльності вищих навчальних закладів та закладів післядипломної педагогічної освіти?
2. Які організаційно-методичні та психолого-педагогічні аспекти формування медіаграмотності педагогічних і науково-педагогічних працівників, студентів вищих навчальних закладів?
3. Якими способами формується критичне мислення, уміння розуміти сутність повідомлень, сприймати і переробляти інформацію?
4. Як комерційні схеми в засобах масової інформації та недостовірна інформація впливають на свідомість молоді?
5. Навести приклади відеоспецпроектів і аудіопрограм та оцінити їх ідеологічну спрямованість і правдивість.
6. Навести приклади елементів навіювання засобами масової інформації та їх наслідки і прояви як в суспільстві так і з боку окремого індивідуума.
7. Навести приклади прихованої комерційної інформації і деформації дійсності.

Рекомендована література

1. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).
2. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради., Київ, від 13.01.11 №2939.
3. Закон України “Про захист суспільної моралі” Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
4. Мерзлякова О. Профілактика деструктивних впливів мас-медіа. Програма занять для молоді. К., “Шкільний світ”, 2010.

5. Почепцов Г.Г. Как ведутся тайные войны. Психологические операции в современном мире. – Ровно. ППФ “Волинські обереги” 1999. – с.304.
6. Мерзлякова О.Л. Психологічна безпека – вчителю: презентація напряму післядипломної освіти: Зб. наук. пр. / Ун-т менеджменту освіти АПН України; За ред. Ануфрієва О.А. та ін. – К., 2009. – Вип.12.

☞ **Тема 6. Медіа в навчально-виховному процесі загальноосвітніх і вищих навчальних закладів**

Використання можливостей засобів масової інформації і комунікації в освітній діяльності загальноосвітніх і вищих навчальних закладів. Вплив аудіовізуальної інформації на навчання і виховання учнів загальноосвітніх шкіл і студентів вищих навчальних закладів. Використання аудіовізуальної інформації педагогічними і науково-педагогічними працівниками в практичній діяльності. Соціальна інформація та її основні характеристики: кількість, цінність, зміст, об'єктивність, адекватність, достовірність, точність, оперативність, надійність.

Роль медіа в формуванні адаптаційного середовища для учнівської і студентської молоді. Орієнтація на інформацію як ланка соціальної адаптації. Формування світоглядних позицій учнів загальноосвітніх шкіл і студентів вищих навчальних закладів засобами масової інформації. Політичні, правові, трудові, патріотичні, моральні, релігійні, естетичні, філософські погляди як головні чинники навчально-виховного процесу та їх висвітлення аудіовізуальними інформаційними засобами. Якість і об'єктивність інформації.

Висвітлення політичних подій, соціально-економічних чинників і міжнародних відносин, інших державних подій. Фактори, що впливають на рівень їх сприйняття.

Оманлива аудіовізуальна інформація. Засоби масової інформації і цензура. Офіційна і прихована цензура. Подача інформації на правах реклами (прихованої реклами). Її оцінка та сприйняття учнівською та студентською молоддю.

Роздержавлення засобів масової інформації. Громадське радіо і телебачення. Їх функції у формуванні світоглядних позицій та адапта-

ційного середовища для учнів загальноосвітніх шкіл і студентів вищих навчальних закладів.

Роль батьків у формування морально-етичних орієнтирів, навчання молоді правильно орієнтуватися у пропозиціях сучасних мас-медіа, відрізнити справжнє від фальшивого, формувати власну думку. Приклади маніпуляцій в засобах масової інформації, їх соціальна безпека. Ін'єкційний характер медіаосвіти як запобіжна ланка від шкідливих впливів медіа.

? Запитання для самоконтролю

1. Навести приклади використання можливостей засобів масової інформації і комунікації в освітній діяльності закладів післядипломної педагогічної освіти.
2. Яка роль медіа в формуванні адаптаційного середовища для студентської молоді?
3. Як засобами масової інформації формуються світоглядні позиції молоді?
4. Що таке офіційна і прихована цензура в засобах масової інформації?
5. Навести приклади маніпуляції в засобах масової інформації та їх соціальна безпека.

Рекомендована література

1. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).
2. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради., Київ, від 13.01.11 №2939.
3. Закон України “Про захист суспільної моралі” Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
4. Задорожна І.Т., Кузнецова Т.В. Медіаосвіта // Енциклопедія освіти / Акад. Пед. Наук України / Гол. ред. в.Г. Кремень. – К.: юрінком інтер, 2008.- с. 481.
5. Федоров А.В. Медиаобразование в педагогических вузах. – Таганрог. Изд-во “Кучма” 2003. – с.124.

☞ **Тема 7. Медіакомпетенція педагогічних і науково-педагогічних працівників**

Поняття медіакомпетенції та її основні показники.

Вчитель як основний фігурант інформатизації в освіті. Сучасна парадигма освіти: запровадження інноваційних технологій, створення єдиного інформаційного простору, визначення нових функцій педагога та його ролі у навчально-виховному процесі. Дидактичний і виховний потенціал медіа (інтерактивність, комунікативність, мультимедійність, індивідуалізація навчання тощо).

Сприйняття світу та взаємодія з соціумом за допомогою аудіовізуальних засобів, телерадіожурналістики. Медіапедагогіка і медіакомпетенція як засоби створення середовища для культурного і духовного зростання учнівської і студентської молоді, для її соціальної адаптації. Етичні, культурологічні, духовні, моральні складові аудіовізуальної інформації. Відносини між медіа і особистістю, медіа і культурою, медіа і освітою.

Перепідготовка та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників з питань використання медіа в навчально-виховному процесі.

Медіасамоосвіта як складова самоосвіти в системі освіти впродовж життя.

? Запитання для самоконтролю

1. Що належить до медіакомпетенції педагогічних і науково-педагогічних працівників?
2. Як розуміти дидактичний і виховний потенціал медіа?
3. Дати стислу характеристику етичним, культурологічним, духовним, моральним складовим аудіовізуальної інформації.
4. Як вибудовуються відносини між медіа і особистістю, медіа і культурою, медіа і освітою?
5. Як здійснюється медіасамоосвіта як складова в системі освіти впродовж життя?

Рекомендована література

1. Закон України “Про інформацію”. Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).
2. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. Відомості Верховної Ради., Київ, від 13.01.11 №2939.
3. Закон України “Про захист суспільної моралі” Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.
4. Федоров А.В. Словарь терминов по медиаобразованию, медиапедагогике, медиаграмотности, медиакомпетентности (2010) 427 К.Б. Егоров В.В. Терминологический.
5. Иванов В.Ф. Журналист і суспільство. Етика в редакційному повсякденні. К., Академія Української Преси, Видавництво “К.ІС.” Фонд Фрінріха Наумана “За свободу” 2010.
6. Иванов В., Сердюк В. Журналістська етика. ВПЦ “Київський університет” 2001, с.224.
7. Москаленко А.З., Губернський Л.В., Иванов В.Ф. основи масової інформаційної діяльності. – К.,1999.
8. Средства массовой информации в современном мире. Петербургские чтения. – СПб., 2003.
9. Федоров А.В. Словарь терминов по медиаобразованию, медиапедагогике, медиаграмотности, медиакомпетентности. (2010), 427 К. Б.

☞ *Тема 8. Стандарти в медіа*

Достовірність (як відповідність дійсності). Баланс думок (в тому числі і через право заключного коментаря, баланс синхронів, контекст висловлювань). Виокремлення фактів від коментарів, своєчасність (як поєднання оперативності з актуальністю). Повнота (як представлення всієї вагомої інформації з теми, так і присутність бек-граунду). Точність (ознаки перевірки інформації та діючих осіб). Права субкультур. Обов’язковість посилань на джерело (і тому числі первинність та вторинність джерел). Не застосування мови ворожості, толерантність. Дотримання права людини на приватне життя.

☞ **Тема 9. Маніпулятивні можливості медіа**

Об'єктивні і суб'єктивні причини викривлення інформаційного простору.

Маніпулятивні засоби в телевізійних новинах. Маніпулятивний потенціал телевізійних політичних ток-шоу. Маніпулятивний потенціал Інтернету. Риторичний інструментарій маніпуляції. Маніпулятивний інструментарій виборчих технологій. Нові професії по роботі з інформаційним простором, які задіяні в сфері маніпуляцій.

? Запитання для самоконтролю

1. Які об'єктивні характеристики медіа створюють можливості для маніпуляцій?
2. Які маніпуляції використовують політтехнологи?
3. Які маніпуляції використовуються політичних ток-шоу?
4. Які маніпулятивні можливості закладені в формат телевізійних новин?

Рекомендована література

1. Почепцов Г.Г. Маніпулятивний потенціал телевізійних політичних ток-шоу // osvita.telekritika.ua/material/2124
2. Почепцов Г.Г. Гламурна журналістика: логіка візуальної війни // osvita.telekritika.ua/material/1696
3. Ан Т. Як виграти війну в коментах // osvita.mediasapiens.kiev.ua/print/material/2264
4. Колодницька С. Як розпізнати політичну джинсу // osvita.mediasapiens.kiev.ua/material/2384
5. Колодницька С. Як розпізнати джинсу в Інтернеті <http://osvita.mediasapiens.kiev.ua/material/2215>

☞ *Тема 10. Теорії впливу медіа*

Концепція сильних впливів медіа. Концепція «обмежених впливів». Ключові поняття медіа-теорії. Медіа як система репрезентацій. Політика репрезентації. Стратегії та режими репрезентації. Дискурсивні стратегії медіа. Методологія дискурс-аналізу.

Парадигма телебачення. Телебачення як інструмент конструювання соціальної дійсності. Медіа-спектаклі. Медіа-події. Медіатизація політики. Конструювання телеглядача. Новини як конструювання реальності. Виробництво значення/ідеології в рекламі

? **Запитання для самоконтролю**

1. Які існують теорії впливу медіа?
2. Основні поняття дискурс-аналізу
3. Що таке «ідеологія персоналізації»?
4. Які існують режими і категорії образів?
5. Чому «медіум – це повідомлення»? (за Маклюеном)
6. Що залишається незмінним в новинах?

Рекомендована література

1. Барг Р. Риторика образа // Избранные работы: Семиотика. Поэтика. – М., 1989.
2. Брайант Дж., Томпсон С. Основы воздействия СМИ. – М., С.-Пб., К.: Издательский дом «Вильямс», 2004.
3. Димитриевич Б. Возникновение и применение образов. (Как образы появляются? Кто образы использует?) // ХЖ. – 2002. – №40.
4. Дьякова Е.Г., Трахтенберг А.Д. Массовая коммуникация и проблема конструирования реальности: анализ основных теоретических подходов. – Екатеринбург: УрО РАН, 1999. <http://www.humanities.edu.ru/db/msg/46229>
5. Зверева В. Репрезентация и реальность // Отечественные записки. – 2003. – №4.
6. Маклюэн М. Понимание Медиа: Внешние расширения человека. – М., 2003: Гл.23. Рекламное объявление (с.257-265). : Гл.31. Телевидение. Застенчивый гигант (с.352-388).

7. Вирилио П. Информационная бомба. Стратегия обмана. – М., 2002: Информационная бомба (с.9-115).
8. Кроузер А., Кук Д. Телевидение и торжество культуры // Комментарии. – №11. – М., 1997.
9. Лапин Е. В поисках реальности: анализ репрезентации // НЛО. – 2005. – №73.
10. Марков Б. Храм и рынок. Человек в пространстве культуры. – СПб., 1999: 2.4. Виртуальная реальность и телекратия (с.188-195).
11. Массовая культура: современные западные исследования. – М., 2005: Гриндстафф Л. "Реальное ТВ" и политика социального контроля (с.76-87).
12. Новикова А. Современные телевизионные зрелища: истоки, формы и методы взаимодействия. – СПб., 2008: на вибір: Гл.3. Новости как драма; Гл.4. Атракционы времени и пространства; Гл.5. Телевизионные шоу.
13. Проскурин О. Постмодернистская война и кризис репрезентации // НЗ. – 1999. – №4(6).
14. Сторі Д. Теорія культури та масова культура. Вступний курс. – К., 2005: Постмодерністське телебачення (с.266-270).
15. Усманова А. Общество спектакля в эпоху коммодифицированного марксизма // <http://www.nsys.by/klinamen/fila14.html> (2000).
16. Филлипс Л., Йоргенсен М. В. Дискурс-анализ. Теория и метод. – Харьков: Гуманитарный центр, 2008.
17. Фиск Дж. Постмодернизм и телевидение // Федеральный образовательный портал. Социология. <http://escocman.edu.ru> (1991).
18. Хардт М., Негри А. Империя. – М., 2004: Спектакль политического устройства (с.300-302).
19. Черных А. Мир современных медиа. – М., 2007: Р.3. Общество, культура и масс-медиа.

☞ **Тема II. Нові медіа у світлі сучасних процесів в журналістиці**

Визначення «нових медіа» і пов'язаних з ними термінів. Розвиток Інтернету, технологічний прогрес і людська природа. Особливості сприйняття інформації в Інтернеті. Стилїстика роботи журналіста в Інтернеті.

Нові медіа – нові технологічні можливості у створенні та поширенні інформації. Інструменти нових медіа – від YouTube і Google до Facebook та Twitter. Групова робота та залучення користувачів до створення інформаційного продукту. Перевірка інформації в Інтернеті.

Поняття «мультимедійності» в процесі створення сучасного і конкурентного інформаційного продукту. Різноманіття подачі інформації на одному носії.

Роль комунікації в роботі сучасних журналістів. Засади застосування принципу «багатосторонньої комунікації» в нових медіа на противагу принципу «односторонньої комунікації» в традиційних медіа.

? Запитання для самоконтролю:

1. Які головні етапи розвитку нових медіа?
2. Перелічіть та дайте характеристики основним принципам стилістики текстів в он-лайн
3. Назвіть головні відмінності роботи таких соціальних мереж як Twitter та Facebook
4. Назвіть способи перевірки інформації в Інтернеті
5. Дайте визначення терміну «мультимедійність»
6. Охарактеризуйте головні засади комунікації в Інтернеті. Чого не слід робити в спілкуванні з Інтернет-аудиторіями?

? Запитання для самоконтролю

1. Які існують теорії впливу медіа?
2. Основні поняття дискурс-аналізу
3. Що таке «ідеологія персоналізації»?
4. Які існують режими і категорії образів?
5. Чому «медіум – це повідомлення»? (за Маклюеном)
6. Що залишається незмінним в новинах?

 Рекомендована література

1. Чарлін Ли, Джош Бернофф. Взрывная Web_Волна. Как добиться успеха в мире, преобразенном интернет-технологиями – Альпина, 2010, 280с.
2. Журналистика и конвергенция: почему и как традиционные СМИ превращаются в мультимедийные. Под ред. А.Г. Качкаевой. – М., 2010. – 200 с.
3. Henry Jenkins *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide* New York : New York University Press, 344 pp. – 2008
4. Jon Dovey "New Media: A Critical Introduction" Routledge, 464 pp – 2009
5. Robert L. Hilliard. *Writing for Television, Radio, and New Media* – Emerson College, Emeritus 544 pp – 2011
6. Evgeny Morozov. *The Net Delusion: The Dark Side of Internet Freedom* – PublicAffairs. 408 pp. 2011
7. *The Inner History of Devices*, edited by Sherry Turkle – The MIT Press, 208 pp. 2008
8. *Можливості Twitter'а для журналістів. Case ElectUa. Онлайн-посібник.* Під редакцією В.Мороза і І.Западенка. – К., 2010. – 65 с. <http://medianext.com.ua/biblio/learn/88--twitter-case-electua>
9. *Курс з комунікації в нових медіа. Як привабити нові аудиторії. Навчальні конспекти.* Під редакцією А.Маштакова та М.Саваневського. К., 2010. – 52 с. <http://medianext.com.ua/biblio/learn/90-2010-12-30-11-56-09>
10. *Як нові медіа оптимізують роботу видань. Навчальні конспекти.* Під редакцією С.Даниленка та А.Оруджалієва. К., 2010. – 75 с. <http://medianext.com.ua/biblio/learn/87-2010-12-30-08-18-03>

*ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ
ДЛЯ СЛУХАЧІВ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ І НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
(ЗА ВИБОРОМ СЛУХАЧА)*

1. Сутність міжнародних актів з прав людини щодо свободи переконань та свободи одержувати і поширювати інформацію.
2. Сутність законодавчих та нормативно-правових актів щодо адаптації осіб до соціально-економічних умов суспільства.
3. Історичні витоки та основні етапи формування медіа простору. Сутність термінів “Медіа”, “Медіаосвіта”, “Медіаграмотність”, “Медіапедагогіка”, “Аудіовізуальна грамотність”, їх спільність і відмінності.
4. Функції засобів масової інформації, їх види та класифікація по способу передачі інформації.
5. Педагогічні аспекти медіаграмотності. Соціально-педагогічні критерії медіа, їх характеристика по наслідкам впливу на аудиторію слухачів або особистості.
6. Негативні соціальні наслідки впливу медіа: дезорієнтація особистості, крайній негативізм, надлишковий оптимізм, патологічна залежність від медіажанрів та інше.
7. Сучасне мистецтво, література, субкультура, контркультура молоді. Позитивний ракурс шкідливих звичок, міжетичних та міжнаціональних стереотипів.
8. PR-акції в засобах масової інформації. Гіперболізовані ознаки медіаповідомлень. Проблеми захисту особи від маніпулювання з боку ЗМІ.
9. Мультимедійність як психолого-педагогічні умови сприйняття і засвоєння навчального матеріала. Комп’ютерні програми, глобальна мережа інтернет. Комп’ютерна анімація та імітація.

10. Позитивні і негативні наслідки застосування медіатехнологій навчання. Психічні явища, що пов'язані з впливом на особистість медіатехнологій навчання (Internet-залежність, синдром хакера та інші).
11. Медіаосвіта і основи аудіовізуальної грамотності як психолого-педагогічна складова підготовки педагогічних і науково-педагогічних працівників.
12. Роль навчальних і розважальних програм, каналів центрального телебачення України як чинників морального виховання молоді.
13. Практичне використання в професійній діяльності вчителя загальноосвітньої школи, викладача вищого навчально закладу можливостей засобів масової інформації і комунікації.
14. Організаційно-методичні аспекти формування основ медіаграмотності. Розвиток критичного мислення і умінь розуміти сутність повідомлень. Маніпулювання свідомістю особи.
15. Теле- і аудіопрограми та їх ідеологічна спрямованість і правдивість. Теледебати, телемости їх ефективність впливу на слухачку аудиторію і особу.
16. Спецмедіапроекти. Елементи навіювання та їх негативні наслідки і прояви в суспільстві. Недоборосовісна медіаінформація і деформація дійсності.
17. Роль медіа в формуванні адаптаційного середовища для учнівської і студентської молоді.
18. Роль медіа в формуванні світоглядних позицій молоді.
19. Ін'єкційний характер медіаосвіти як запобіжна ланка від шкідливих впливів медіа.
20. Медіакомпетенція педагогічного працівника. Вчитель як основний фігурант інформатизації в освіті.
21. Дидактичний і виховний потенціал медіа. Система перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників щодо використання медіа в навчально-виховному процесі.

*ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ
ДЛЯ КОЛЕКТИВНОЇ ТВОРЧОСТІ (ДВІ – ТРИ ОСОБИ)
СЛУХАЧІВ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ*

1. Профілактика деструктивних впливів мас-медіа на студентів вищих навчальних закладів, педагогічних і науково-педагогічних працівників.
2. Використання сучасних досягнень психології для маніпулятивних технологій в мас-медіа.
3. Медіаосвіта (медіаграмотність) як навчальна дисципліна у вищих навчальних закладах післядипломної педагогічної освіти і як навчальний предмет в загальноосвітніх школах.
4. Місце медіаграмотності в професійній підготовці педагогічних і науково-педагогічних працівників.
5. Історичні етапи розвитку медіаграмотності. Стан та перспективи впровадження медіаграмотності в освітню діяльність вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти.
6. Медіаосвітні проекти ЮНЕСКО та Ради Європи. Міжнародна і національна мережа медіаосвітніх інтернет-сайтів.
7. Свобода творчості та її соціальні виміри. Закріплення свободи слова законодавчими актами та нормативно-правовими документами.
8. Економічні та фізичні загрози мас-медіа. Судове та адміністративне переслідування суб'єктів мас-медіа.
9. Традиційна і діалектична логіка та їх місце в освоєнні медіапродукту. Методи систематизації і формування припущень та суперечливі твердження.
10. Медіаграмотність як засіб розвитку критичного мислення молоді. Технології критичного мислення в українській педагогіці.
11. Профілактика сучасних маніпулятивних технологій мас-медіа.

12. Використання сучасних досягнень психології для маніпулятивних технологій в мас-медіа.
13. Розвиток вільних і незалежних мас-медіа як європейський цивілізований вибір України.
14. Роль медіа в формуванні моральних, культурологічних, життєвих та світоглядних принципів громадськості.
15. Європейські стандарти журналістської спільноти. Неупередженість суб'єкта мас-медіа.
16. Журналістські стандарти діяльності в європейській спільноті. Нормативно-правові аспекти журналістських стандартів.
17. Незалежна діяльність журналіста – головна запорука подання всебічно обґрунтованої та правдивої інформації.
18. Відповідальність мас-медіа перед суспільством за якість інформації. Співпраця журналіста з владними структурами.
19. Практична діяльність журналіста, журналістська етика та етикет.
20. Вимоги до професійного рівня журналіста. Підвищення кваліфікації журналістів, педагогічних і науково-педагогічних працівників з питань медіаграмотності. Функції громадських організацій та закладів післядипломної педагогічної освіти, щодо формування медіаграмотності педагогічних, науково-педагогічних працівників, студентів вищих навчальних закладів та учнів загальноосвітніх шкіл.

Додаток до листа
Комунального вищого навчального закладу
«Харківська академія неперервної освіти»
від _____
№ _____

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

1. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: директори загальноосвітніх навчальних закладів;
2. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: керівники інтернатних навчальних закладів;
3. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: директори та заступники директорів позашкільних начальних закладів;
4. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: заступники директорів з навчально-виховної роботи;
5. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: завідувачі дошкільних навчальних закладів;
6. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вихователі-методисти дошкільних навчальних закладів;
7. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі історії;
8. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі історії та правознавства;
9. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі географії;
10. Навчальна програма підвищення кваліфікації вчителів географії за темою «Основи економічної теорії в шкільній географії»;
11. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі фізики та інформатики;

12. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі інформатики;
13. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі, які викладають фізику у старших класах профільної школи;
14. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі біології загальноосвітніх навчальних закладів;
15. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі української мови та літератури за темою: «Використання комп'ютерно орієнтованих систем на уроках української мови та літератури» ;
16. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі української мови та літератури;
17. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі іноземної мови;
18. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі світової літератури, російської мови та інтегрованого курсу літератури;
19. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі, які викладають у класах філологічного профілю (українська мова та література);
20. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі світової літератури та російської мови за темою: «Використання комп'ютерно орієнтованих систем на уроках світової літератури та російської мови»;
21. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі іноземної мови, які викладають у класах філологічного профілю;
22. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі початкових класів (гуманістична модель початкової освіти);
23. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вчителі початкових класів за темою «Нестандартна дитина у початковій школі: гуманно-особистісний підхід»;
24. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вихователі дошкільних навчальних закладів за темою «Нестандартна дитина: гуманно-особистісний підхід»;
25. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вихователі дошкільних навчальних закладів (гуманістична модель дошкільної освіти)

26. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: вихователі груп раннього віку дошкільних навчальних закладів;
27. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: музичні керівники дошкільних навчальних закладів;
28. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: учителі початкових класів за темою «Системи розвивального навчання Ельконіна-Давидова»;
29. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: практичні психологи дошкільних навчальних закладів;
30. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: сурдопедагоги;
31. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: тифлопедагоги;
32. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: корекційні педагоги (олігофренопедагоги);
33. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: керівники гуртків позашкільних навчальних закладів (науково-технічне та дослідно-експериментальне спрямування);
34. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: керівники гуртків позашкільних навчальних закладів (художньо-естетичне спрямування);
35. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: керівники гуртків позашкільних навчальних закладів (туристсько-краєзнавче та еколого-натуралістичне спрямування);
36. Навчальна програма підвищення кваліфікації за напрямом: педагоги-організатори дитячих та юнацьких клубів.

ВИКОРИСТАНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

При розробці навчальної програми “Медіаосвіта (медіаграмотність) педагогічних і науково-педагогічних працівників” упорядниками використовувалися підручники, навчально-методичні посібники і наукові роботи як українських вчених, так і вчених інших країн, що сприяли покращанню змістовної частини навчальної програми.

1. Брикайло Олександр, “Телекритика”: “Повноцінно фінансувати власні студійні розважальні проекти – не менш ефективно, ніж фінансувати телекіно
2. Білоконь Катерина “Німецьке телебачення як суб’єкт впливу на національний продукт”, Телебачення № 91, п’ятниця, 8.06.07., <http://www.day.kiev.ua>
3. Гоян В. “Журналістське розуміння візуальної сутності телебачення: теоретико-методичні аспекти (на прикладі викладання спецкурсу: Кольористика та зображальна естетика телевізійних програм: світовий досвід).”, <http://journalib.univ.kiev.ua>
4. Гнатюк С., “Сучасний розвиток Національного медіасередовища в Україні (аудіовізуальні ЗМІ)”, <http://www.niss.gov.ua>
5. Гнатюк С. «Національний інститут стратегічних досліджень». (відділ гуманітарної політики) “Сучасний розвиток національного медіасередовища в Україні (АУДІОВІЗУАЛЬНІ ЗМІ)” <http://www.niss.gov.ua>
6. Данькова Наталя. “Пасьянс міжнародних телеформатів”, <http://www.telekritika.ua/media-rinok/23.11.07p>
7. “Державне регулювання медіа-простору: Світовий досвід для України (на прикладі аудіовізуальних ЗМК).”, <http://www.niss.gov.ua>
8. “Державне регулювання медіапростору: Світовий досвід для України (на прикладі аудіовізуальних ЗМК).”, <http://www.niss.gov.ua/Monitor/March/07/html>
9. “Дзеркало тижня”, № 46 (370) 24 – 30 листопада 2001., “Ми проти монополізації телефіру”, <http://www.dt/ua>

10. Просветов Євген, Президент телерадіокомпанії “Золоті ворота” “Телевізійні пристрасті. Національний ефір без національного виробника”, <http://www.gg.com.ua>
11. Жданов Ігор., “Дзеркало тижня”, №13 (337) 31 березня – 6 квітня 2001 р., “Ліцензування телерадіопростору. Дубль два”. <http://www.dt.ua>
12. Інститут масової інформації “Інформаційний простір: підсумки року минулого і перспективи майбутнього” 2007 р. <http://media.parliament.org.ua>
13. Інститут прикладних правових досліджень “Право” в рамках проекту “Розробка пропозиції щодо адаптації інформаційного права України до вимог прав ЄС”, стаття “Запобігання концентрації ЗМІ та забезпечення прозорості відносин власності щодо: ЗМІ досвід країн Європи та пропозиції для України”. Фонд відродження, Агенство міжнародного розвитку США, 2007 р.
14. Івнов Генадій: Огурчиков Павло, Сідоренко Віталій “Основи продюсерства. Аудіовізуальна сфера”, М., “ЮНІТ”, 2003 р., с. 719.
15. Кокотюха Андрій., “Телекритики”, “Автор чи формат?”. <http://old.telekritika.kiev.ua/tvweek>., 31.08.05
16. Короткова Світлана “Дзеркало тижня”, №16 (491) 24 – 29 квітня 2004., Олександр Роднянський: “Українське ТБ буде частиною міжнародних індустріальних контекстів”, <http://www.dt.ua/3000/3680/46256/>
17. Каспрук Віктор, політолог “Національний ефір без національного виробника”. www.gg.com.ua
18. Келлісон Кетрін., “Продюсерство на телебаченні. Практичний підхід”, Мінськ., “Гревцов паблішер”, 2008 р., с. 379
19. Мельничук Наталя., “Економічна експансія на медіаринку України”, <http://www.universum.org.ua>
20. Матвієнко Анатолій., “Український медіапростір: форма перемагає зміст”, Газета “День”, №21, 6.02.2008., <http://www.day.kiev.ua/195904/>
21. М’ясникова Катерина, “Незалежна асоціація телерадіомовників України”, виступ на семінарі в “Українському незалежному центрі політичних досліджень”, <http://www.usipr.kiev.ua>
22. Мащенко І.Г. Телебачення України: в 2-х т. – К., 1998 р.
23. Миллерсон Дж. Технологии телевизионного производства (как делается ТВ-передача). – М., 1971.

24. Мунгіу-Піппіді Аліна, “Від державного до громадського телебачення (досвід країн Центрально-Східної Європи)”, Переклад Оксани Гриценко, “Діалог.UA” www.mcenter.org.ua
25. Окара Андрій: “Український медіапростір скуплено оптом та в роздріб, хоча дуже важко визначити – ким саме” “Говорить і показує Україна”, 26.06.06 р.
26. Падейский В.В., «Проектування телепрограм», М., “ЮНІТ”, 2004 р., с. 237
27. Рутковський Олександр “Дзеркало тижня”, №44 (469) 15 – 21 листопада 2003, “Ефірний час”, інтерв’ю з учасниками “Євразійського телефоруму” І. Дзялошинським і А. Асмоловим., <http://www.dt.ua>
28. “Телекритика” “Як захистити національний продукт – 2?” 18.11.02
29. “Телекритика”, “Що під шапкою-невидимкою?”, 02.05.07
30. “Телекритика”, “Життя після меморандуму”, 28.02.07
31. “Телекритика”, “Меморандум між телеканалами і Нацрадою: однакові правила гри для всіх”, 13.06.05
32. “Телекритика” 18.07.2005 Олександр Зирін незалежний український ТБ-продюсер, “НТКУ Наказують поводитись: репліка жорстка...”
33. “Телекритика” “Пять лет развития украинского телевидения”, “Образ развития телерынка за 2001 – 2006 годы». 17.10.06., <http://old.telekritika.ua>.
34. Танчик Андрій, “Медіа Бізнес”, “Гроші на кіно і телебачення”, <http://www.mediabusiness.com.ua>., 2006 р.
35. “Телекритика”, “Європейська директива” “Телебачення без кордонів”, <http://www.telekritika.ua/media-rinok/media-svit>., 2007 – 03-20
36. “Українське телебачення: вчора, сьогодні, завтра”, К., “Дирекція ФВД” 2006 р. с. 199, с. 648
37. “Українське телебачення: вчора, сьогодні, завтра”, К., “Дирекція ФВД” 2006 р. с. 210, с. 648
38. Шемшученко Ю.С., Чиж І.С., “Інформаційне законодавство України”. Науково-практичний коментар, К. ТОВ Видавництво “Юридична думка”, 2006 р. Закон України “Про телебачення і радіомовлення”, с. 230.
39. Цвик В. Л. Украинское телевидение: опыт, практика, проблемы. – К.: Мистецтво 1985

-
40. Шаповалов Юрій., “Телевізійна публіцистика”. Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка., 2002 р., с.234
 41. Шоріна Алла., “Український інформаційний простір: потрібна агресія”, Центр політичного аналізу, 27 березня 2007 р., www.dialogs.org.ua

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

*НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
“МЕДІАОСВІТА (МЕДІАГРАМОТНІСТЬ)”
(ДЛЯ СЛУХАЧІВ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВ-
НИКІВ)*

Редактор
Верстка Є. Цимбаленко

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 5,9. Підписано до друку 14.08.2010 р.
Зам. №220. Наклад _____ прим.

Віддруковано СПД Цимбаленко Є. С.
свідоцтво ДК 2976 від 14.09.2007 р.
м. Київ, вул. Затишна 7б, б. 120
(044) 2298543